

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

"กฎหมายเล่ม ๑," รวบรวมโดยพระบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์.

พระนคร : โรงพิมพ์กรมศิลปากร, ๒๔๑๓.

โกเมน ภัทรภิรมย์. "กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาเปรียบเทียบ ๒"

กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘ (อัดสำเนา).

โกศล โสภาคย์วิจิตร. "การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายระหว่างประเทศ"

กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

(อัดสำเนา)

จิตติ หิงศวิทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑ ตอนที่ ๑

กรุงเทพมหานคร : แสงทองการพิมพ์, ๒๕๑๕.

ชาย เสวีกุล. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗.

มูธา วัฒนะชีวีกุล. "สิทธิในการหลบหนีของนักโทษในสหรัฐอเมริกา."

วารสารกฎหมาย ๓ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๒๐) : ๗๕-๘๓.

ถนัด คอมันตร์. "ปรัชญากฎหมาย". กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘ (อัดสำเนา)

อุทิส แสนโกศิก. "วัตถุประสงค์ของการลงโทษ" ใน บทบัญญัติ ๒๗

(เมษายน ๒๕๑๓) : ๒๗๑-๒๘๔.

ภาษาอังกฤษ

- American Correctional Association. Congress of Corrections Proceedings. New York : American Correctional Association Publishing, 1870.
- Brownlie, Ian, Principles of Public International Law. 2nd. ed. London : Clarendon Press, 1973.
- Barkin, Eugene N, "The Emergence of Correctional Law and the Awareness of the Rights of the Convicted." in The Task of Penology, pp. 106-112. Edited by Harvey S. Perlman and Thomas B. Allington. Nebraska : University of Nebraska Press, 1969.
- Clark, Ramsey, Crime in America, New York : Simon and Schuster, 1970.
- Ducháček, Ivo D, Rights and Liberties in the World Today. London : Oxford University Press, 1973.
- Fitzgerald, P.J, Criminal Law and Punishment. London : Oxford University Press, 1962.
- Germann, A.C, Introduction to Law Enforcement and Criminal Justice. Illinois : Springfield, 1968.
- Handlin, Oscar and Mary, The Dimension of Liberty. Mass : Harvard University Press, 1961.
- Hirsch, Andrew Von, Doing Justice the Choice of Punishment. 1st, New York : Hill and Wang, 1976.

- Jacob, Philip E, and Artherton, Alexine L, The Dynamic of International Organization. Homewood Illinois : Dorsey Press, 1965.
- Kauper, Paul G, Civil Liberties and the Constitution. Michigan : University of Michigan Press, 1962.
- Larson, Arther, When Nations Disagree. Louisiana : Louisiana State University Press, 1961.
- Loveland, Frank, "International Concern with Crime and Corrections." in The Task of Penology. pp. 124-136. Edited by Harvey S. Perlman and Thomas B. Allington. Nebraska : University of Nebraska Press, 1969.
- Mitford, Jessica, Kind and Usual Punishment the Prison Business. New York : Alfred A. Knopf, 1973.
- Paton, George, Whitecross, Jurisprudence 4th. ed. London : Oxford University Press, 1972.
- Robertson, A.H, Human Rights in the World. Manchester : Manchester University Press, 1972.
- Smith, Munroe, The Development of European Law. Mass: Plimpton Press, 1928.
- Tappan, Paul W, Crime, Justice and Corrections. New York : Mc Graw - Hill Book Company, 1960.

United Nations, "The Fifth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders". Report for 1973 and Resource Material Series No. 7. New York : United Nations Publishing, 1976.

ประมวลกฎหมาย

"A Preparatory Draft for the Revised Penal Code of Japan 1961." 8 The American Series of Foreign Penal Code. London : Eastern Press, 1961.

"Argentina Penal Code." 6 The American Series of Foreign Penal Code. London : Sweet Maxwell Ltd., 1963.

"Norwegian Penal Code." 13 The American Series of Foreign Penal Code. London : Sweet & Maxwell Ltd., 1961.

"The Penal Code of the Polish People's Republic." 19 The American Series of Foreign Penal Code. London : Sweet & Maxwell Ltd., 1961.

ภาคผนวก ก.

ร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษ

The Fifth United Nations Congress on the Prevention of Crime
and the Treatment of Offenders,

Supporting the rejection by the General Assembly, in its resolutions
3059 (XXVIII) of 2nd November, 1973 and 3218 (XXIX) of 6th November,
1974, of torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or
punishment,

Sharing the conviction of the General Assembly that, because of the
increase in the number of alarming reports that torture is being
practised in many countries of the world, further and sustained
efforts are necessary to protect under all circumstances the basic
human right not to be subjected to torture and other cruel, inhuman
or degrading treatment or punishment,

Nothing the decision of the General Assembly to consider at its
thirtieth session the question of torture and other cruel, inhuman
or degrading treatment or punishment in relation to detention and
imprisonment,

Recommends that the General Assembly adopt the following declaration
on the protection of all persons from being subjected to torture and

other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment:

"The General Assembly,

Considering that, in accordance with the principles proclaimed in the Charter of the United Nations, recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Considering that these rights derive from the inherent dignity of the human person,

Considering also the obligation of States under the Charter of United Nations, in particular Article 55, to promote universal respect, for, and observance of, human rights and fundamental freedoms,

Having regard to Article 5 of the Universal Declaration of Human Rights and Article 7 of the International Covenant on Civil and Political Rights, both of which provide that no one may be subjected to torture or cruel, inhuman or degrading treatment or punishment,

Adopts this Declaration on the protection of all persons from being subjected to torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment as a guideline for all States and other entities exercising effective power."

Article 1

For the purpose of this Declaration, torture means any act by which severe pain or suffering, whether physical or mental, is intentionally inflicted by or at the instigation of a public official on a person, for such purposes as obtaining from him or a third person information or confession, punishing him for an act he has committed or is suspected of having committed, or intimidating him or other persons. It does not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to lawful deprivation of liberty to the extent consistent with the Standard Minimum Rules for the treatment of Prisoners.

Torture constitutes an aggravated and deliberate form of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 2

Any act of torture or other **cruel, inhuman or degrading** treatment or punishment is an offence to human dignity and shall be condemned as a denial of the principles of the Charter of the United Nations and as a violation of human rights and fundamental freedoms proclaimed in the Universal Declaration of Human Rights.

Article 3

No State may permit or tolerate torture or other cruel,

inhuman or degrading treatment or punishment. Exceptional circumstances such as a state of war or a threat of war, internal political instability or any other public emergency may not be invoked as a justification of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 4.

Each State shall, in accordance with the provisions of this Declaration, take effective measures to prevent torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment from being practised within its jurisdiction.

Article 5.

The training of law enforcement personnel and of other public officials who may be responsible for persons deprived of their liberty shall ensure that full account is taken of the prohibition against torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. This prohibition shall also, where appropriate, be included in such general rules or in instructions as are issued in regard to the duties and functions of anyone who may be involved in the custody or treatment of such persons.

Article 6.

Each State shall keep under systematic review interrogation methods and practices as well as arrangements for the custody and

treatment of persons deprived of their liberty in its territory, with a view to preventing any cases of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 7.

Each State shall ensure that all acts of torture as defined in Article 1 are offences under its criminal law. The same shall apply in regard to acts which constitutes participation in, complicity in, incitement to or an attempt to, commit torture.

Article 8.

Any person who alleges he has been subjected to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment by or at the instigation of a public official shall have the right to complain to, and to have his case impartially examined by, the competent authorities of the State concerned.

Article 9.

Whether there is reasonable ground to believe that an act of torture as defined in Article 1 has been committed, the competent authorities of the State concerned shall promptly proceed to an impartial investigation even if there has been no formal complaint.

Article 10.

If an investigation under Article 8 or Article 9 establishes

that an act of torture as defined in Article 1 appears to have been committed, criminal proceedings shall be instituted against the alleged offender or offenders in accordance with national law. If an allegation of other forms of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment is considered to be well-founded, the alleged offender or offenders shall be subject to criminal, disciplinary or other appropriate proceedings.

Article 11.

Where it is proved that an act of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment has been committed, by or at the instigation of a public official, the victim shall be afforded redress and compensation, in accordance with national law.

Article 12.

Any statement which is established to have been made as a result of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment may not be invoked as evidence against the person concerned or against any other person in any proceedings.

*****

ภาคผนวก ๒

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

กับข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners
and Related Recommendations)

- - - -

ก. ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (Standard Minimum Rules for the Prisoners) ข้อกำหนดนี้ สหประชาชาติได้มีมติรับรองให้ใช้ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๔๘๘

ข้อสังเกตเบื้องต้น

(Preliminary Observations)

๑. ข้อกำหนดที่จะกล่าวต่อไปนี้ ไม่ประสงค์ที่จะบรรยายอย่างละเอียด ถึงระบบการราชทัณฑ์ที่จะใช้เป็นแบบฉบับ แต่พยายามที่จะกำหนดขึ้นโดยถือเอาหลักการและทางปฏิบัติที่ยอมรับกันทั่วไปว่าดี สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และสะดวกแก่การบริหารงานเรือนจำ โดยอาศัยแนวความคิดที่เห็นสอดคล้องต้องกันในที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ และอาศัยหลักสำคัญของระบบการราชทัณฑ์ที่นิยมใช้ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นเกณฑ์

๒. เนื่องจากความแตกต่างกันในด้านกฎหมาย สังคม เศรษฐกิจ และสภาพแห่งภูมิศาสตร์ ฉะนั้น ข้อกำหนดนี้ ย่อมจะใช้ปฏิบัติไม่ได้ทุกข้อ ทุกแห่ง ทุกเวลา แต่ควรพยายามช่วยกันนำมาใช้ เพื่อขจัดปัญหายุ่งยากทั้งหมด เพราะข้อกำหนดนี้สหประชาชาติได้ยอมรับรองว่าเป็นข้อปฏิบัติขั้นต่ำที่เหมาะสมดีแล้ว

๓. ชักนัยหนึ่ง ข้อกำหนดนี้ได้วางไว้ให้ครอบคลุมความคิดซึ่งกำลังก้าวหน้าอยู่เสมอ จึงไม่ต้องการตัดทอน การทดลอง และการปฏิบัติต่าง ๆ ที่กลมกลืนกับหลักการที่ดี และค้นคว้าหาทางขยับขยายความมุ่งหมายที่มีอยู่แล้วในข้อกำหนดเหล่านี้ให้กว้างขวางออกไปอีก จึงเป็นเหตุผลสมควรที่ฝ่ายบริหารงานราชทัณฑ์ส่วนกลางจะใช้อำนาจสั่งการปฏิบัติแตกต่างจากข้อกำหนดนี้โดยอาศัยเจตนารมณ์ดังกล่าวได้

๔. (๑) ส่วนที่ ๑ ของข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารงานทั่วไปของทัณฑสถานและเป็นข้อกำหนดที่ใช้แก่ผู้ต้องขังทุกประเภท กล่าวคือ ผู้ต้องขังในคดีอาญา หรือในคดีแพ่ง คนระหว่างพิจารณาหรือผู้ต้องขังคดีเสร็จเด็ดขาด รวมทั้งผู้กระทำความผิดซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งวิธีการเพื่อความปลอดภัย (Security Measures) หรือวิธีการแก้ไขอบรม (Corrective Measures)

(๒) ส่วนที่ ๒ เป็นข้อกำหนดที่ใช้เฉพาะกับผู้ต้องขังประเภทพิเศษ เพื่อมิให้ข้อกำหนดในข้อ ก. ซึ่งใช้กับผู้ต้องขังพิพากษาให้จำคุกไปใช้เหมือนกับข้อ ข. (นักโทษวิกลจริต และจิตไม่ปกติ) ข้อ ค. (คนต้องขังระหว่างสอบสวนและรอการพิจารณา) และข้อ ง. (ผู้ต้องขังคดีแพ่ง) ทั้งนี้ เพื่อมิให้สืบสนที่จะใช้ข้อกำหนดเหล่านี้แก่ผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ และก็เพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องขังเองด้วย

๕. (๑) ข้อกำหนดดังกล่าวนี้ ไม่มุ่งจะวางระเบียบในการบริหารงานสำหรับผู้เยาว์วัย เช่น สถานออร์สตัล โรงเรียนฝึกอบรม (Correctional Schools) แต่ข้อกำหนดในส่วนที่ ๑ นี้ก็อาจนำไปใช้ปฏิบัติในสถานฝึกอบรมเหล่านี้ได้โดยอนุโลม

(๒) ผู้ต้องขังประเภทเยาว์วัย อย่างน้อยที่สุดก็ควรจะต้องรวมบุคคลทั้งหมดที่ศาลคดีเด็กพิพากษาส่งมา ดังนั้น ผู้ต้องขังเยาว์วัยที่จะให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้ควรจะเป็นบุคคลที่ไม่ถูกลงโทษจำคุก

ส่วนที่ ๑ ข้อกำหนดทั่วไป

(Rules of general application)

หลักมูลฐาน (Basic principle)

๖. (๑) ข้อกำหนดต่อไปนี้นี้ ทั้งที่ซึ่งได้ทั่วไปโดยมีคำนี้ถึงข้อแตกต่างกันในเรื่อง

เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่น ๆ สัญชาติ หรือฐานะของสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นใดของผู้ต้องขัง

(๒) หากแต่จะต้องการระแวงความเชื่อในศาสนา และหลักธรรมที่ผู้ต้องขังนับถืออยู่

การทะเบียน (Register)

๗. (๑) สถานที่ใช้เป็นเรือนจำทุกแห่ง ต้องมีสมุดทะเบียนระบุเลขกำกับหน้า สำหรับบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่รับไว้คุมขัง มีรายการดังนี้

ก. ข้อความบ่งตัวผู้ต้องขัง (Information concerning his identity)

ข. ความผิดและอำนาจที่จับกุมคุมขัง

ค. วัน และ เวลาที่รับตัวและปลดปล่อย

(๒) การรับตัวผู้ต้องขังซึ่งมีคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย รายละเอียดของคำสั่ง ให้บันทึกไว้ในทะเบียน

การแยกประเภท (Separation of categories)

๘. ผู้ต้องขังต่างประเภทกัน พึงแยกคุมขังไว้คนละแห่ง หรือคนละส่วนของทัณฑสถาน โดยคำนึงถึง เพศ อายุ ประวัติดังกล่าวอาชญากรรม (Criminal record) เหตุผลในทางคดี และความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเหล่านั้น ดังนี้

ก. ผู้ต้องขังชายและหญิง พึงแยกไว้คนละทัณฑสถาน ทัณฑสถานแห่งใดใช้ควบคุมทั้งผู้ต้องขังชาย และผู้ต้องขังหญิงแล้วไซ้ สถานที่ที่คุมขังหญิงพึงแยกเป็นเอกเทศโดยเด็ดขาด

ข. คนต้องขังระหว่างพิจารณา พึงแยกจากนักโทษเด็ดขาด

ค. ผู้ต้องขังกักขังเกี่ยวกับหนีสินและคดีแพ่งอื่น ๆ พึงแยกจากผู้กระทำความผิดอาญา

ง. ผู้ต้องขังเยาว์วัยพึงแยกจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่

ที่อยู่อาศัย (Accommodation)

๙. (๑) เรือนจำใดใช้ระบบแยกขังเดี่ยว (Individual cells) พึงให้ผู้ต้องขังแต่ละคนนอนในห้องขัง หรือห้องนอนเดี่ยวเฉพาะเวลากลางคืน ในกรณีจำเป็นจะห้องนอนรวมกันไม่อาจปฏิบัติตามหลักนี้ได้ เป็นต้นว่า ผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้นชั่วคราว ก็ไม่พึงจัดห้องหนึ่งให้นอน ๒ คน (ควรเป็น ๓ คน ต่อห้อง)

(๒) เรือนจำใดต้องใช้ระบบขังรวม (Dormitory) ผู้ต้องขังที่นอนรวมห้องเดียวกันพึงได้รับการคัดเลือกด้วยความระมัดระวังและเหมาะสมที่จะอยู่ร่วมกันด้วยดี จะต้องมียุติหน้าที่คอยดูแลสังเกตการณ์ในเวลากลางคืนเป็นประจำด้วย

๑๐. อาคารที่คุมขังทุกแห่ง โดยเฉพาะห้องนอน จะต้องจัดให้ถูกหลักอนามัยตามสภาพของดินฟ้าอากาศ ข้อสำคัญ จะต้องให้มีอากาศหายใจเพียงพอ พื้นที่ห้องกว้างพอควรมีแสงสว่าง ความอบอุ่น และการระบายอากาศ

๑๑. ทุกแห่งที่ใช้เป็นที่อยู่ และที่ทำงานของผู้ต้องขัง ควรมีลักษณะดังนี้

ก. หน้าต่างให้แสงแดดส่องพอที่จะอ่านหนังสือ หรือทำงานได้ และให้อากาศบริสุทธิ์ผ่านเข้ามา ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีวิธีระบายอากาศอย่างอื่น หรือไม่ก็ตาม

ข. แสงไฟสว่างพอที่จะอ่านหนังสือ หรือทำงานโดยไม่เป็นอันตรายแก่สายตา

๑๒. ล้วนจำนวนเพียงพอแก่ความจำเป็น ทั้งอยู่ในลักษณะที่สะอาด และไม่ประเจิดประเจ้อ

๑๓. ที่อาบน้ำเพียงพอและอุณหภูมิของน้ำเหมาะกับดินฟ้าอากาศ เพื่อผู้ต้องขังจะใช้ได้ตามความจำเป็นแห่งสุขภาพทั่ว ๆ ไป ตามกาลเทศะ แต่อย่างน้อยควรให้ผู้ต้องขังอาบน้ำสัปดาห์ละครั้งเมื่ออากาศร้อน (คงหมายถึงประเทศหนาว)

๑๔. ทุกส่วนของ เรือนจำซึ่งปกติเป็นผู้ต้องขังอยู่ พึงพิถีพิถันรักษาให้สะอาดเรียบร้อยตลอดเวลา

อนามัยของผู้ต้องขัง (Personal hygiene)

๑๕. ผู้ต้องขังจะต้องรักษาร่างกายให้สะอาด ฉะนั้น ทางกรมราชทัณฑ์พึงจัดหาน้ำ และของใช้ที่จำเป็น เพื่อสุขภาพและความสะอาดของผู้ต้องขังให้ด้วย

๑๖. เพื่อให้ร่างกายของผู้ต้องขังมีลักษณะไม่เป็นที่รังเกียจ และสร้างนิสัยให้รู้จัก เคารพตนเอง พึงอำนวยความสะดวกให้ผู้ถูกต้องขังได้ตัดผม หรือแต่งผม ถ้าเป็นชายก็ให้ได้ โทนหวดเคราตามกำหนดอย่างสม่ำเสมอ

เครื่องนุ่งห่มหลับนอน (Clothing and bedding)

๑๗. (๑) ถ้าขมิ้มยอมให้ผู้ต้องขังใช้เสื้อผ้าของตนเอง ทางเรือนจำควรจัดหาเครื่อง แต่งกายให้เหมาะสมกับดินฟ้าอากาศ และเพียงพอที่จะให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพดี เสื้อผ้าที่ใส่สวมใส่ ต้องไม่มีลักษณะน่าอัปยศ หรือต่ำต้อย

(๒) เสื้อผ้าทุกชิ้นจะต้องสะอาดเรียบร้อยเสมอ เสื้อผ้าชิ้นในจะต้องเปลี่ยน และซักฟอกตามความจำเป็น เพื่อรักษาไว้ซึ่งอนามัย

(๓) ในกรณีพิเศษ เวลาผู้ต้องขังออกนอกเรือนจำตามคำสั่งของทางราชการ ควรอนุญาตให้สวมเครื่องแต่งกายของตนเอง หรือเครื่องแต่งกายอื่น ซึ่งไม่เป็นเป้าสายตา ประชาชน

๑๘. ถ้าผู้ต้องขังคนใดได้รับอนุญาตให้ใช้เสื้อผ้าของตนเอง ในเมื่อรับตัวไว้ใน เรือนจำ ควรจัดเตรียมให้เป็นที่แน่นอนว่า เสื้อผ้านั้นมีความสะอาดและเหมาะสมแก่สภาพ

๑๙. ผู้ต้องขังแต่ละคน ควรมีเตียงนอนแยกเป็นเอกเทศ และมีเครื่องหลับนอนที่สะอาด และเพียงพอ จัดไว้อย่างเป็นระเบียบ และเปลี่ยนให้อยู่เสมอ ตามสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่น หรือประเทศ

อาหาร (Food)

๒๐. (๑) ผู้ต้องขังทุกคนจะต้องมีบัตรรับอาหารที่มีประโยชน์เพียงพอสำหรับเสริมสร้าง สุขภาพและความแข็งแรงแห่งร่างกาย จัดปรุงอย่างสะอาด และจัดเลี้ยงอย่างเป็นระเบียบ

(๒) จัดหาน้ำไว้ให้พอต้มได้ทุกเมื่อ

การบริหารร่างกายและกีฬา (Exercise and sport)

๒๑. (๑) ผู้ต้องขังที่ไม่ได้ทำงานออกกำลัง ควรให้บริหารร่างกายกลางแจ้งอย่างน้อยวันละ ๑ ชั่วโมง เมื่อโอกาสอำนวย

(๒) ผู้ต้องขังเยาวยุวัยหรือประเภทอื่น ที่วัยและสังขารอำนวย ควรได้รับการฝึกทางพลศึกษา และการบรรเทาแรงในชั่วโมงบริหารร่างกาย โดยเรือนจำจัดหาสถานที่และอุปกรณ์การเล่นไว้ให้พร้อม

การแพทย์ (Medical Services)

๒๒. (๑) เรือนจำทุกแห่งพึงจัดให้มีแพทย์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับตรวจรักษาอย่างน้อย ๑ นาย ซึ่งควรมีความรู้ทางโรคจิตบ้าง ควรบำบัดรักษาในเรือนจำให้สอดคล้องกับโครงการบริหารงานสาธารณสุขแห่งชาติ ทั้งนี้ ควรจะรวมการวิเคราะห์ทางจิต ("psychiatric service for the diagnosis) และให้การรักษาแก่บุคคลที่จิตผิดปกติ (Mental abnormality) ด้วย

(๒) ผู้ต้องขังซึ่งป่วยเป็นโรคที่ต้องใช้แพทย์ผู้ชำนาญเฉพาะโรค ควรจะได้อพยพไปรักษาตัวยังโรงพยาบาลเรือนจำเฉพาะโรคนั้น หรือส่งไปโรงพยาบาลอื่น ๆ เรือนจำที่มีโรงพยาบาลไว้ ควรจัดให้มีเวชภัณฑ์และอุปกรณ์การบำบัดรักษาอย่างครบครัน พร้อมทั้งคณะนายแพทย์ และเจ้าหน้าที่ ๆ ฝึกฝนมาดีแล้ว

(๓) จัดให้มีทันตแพทย์เป็นผู้บำบัดรักษาโรคฟันแก่ผู้ต้องขัง

๒๓. (๑) ในเรือนจำหญิงควรจัดที่เฉพาะสำหรับหญิงมีครรภ์ก่อนคลอด และคลอดแล้ว ตลอดทั้งการรักษาพยาบาล ถ้าสามารถจัดให้ไปคลอดที่โรงพยาบาลนอกเรือนจำได้ก็ยิ่งดี ถ้าหากเด็กคลอดในเรือนจำไม่ควรบันทึกลงในสูติบัตรว่าเด็กเกิดในเรือนจำ

(๒) ถ้าอนุญาตให้ทารกอยู่กับมารดาในเรือนจำได้ ก็ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการเลี้ยงเด็กเป็นผู้บริบาล มีที่ให้เด็กอยู่เมื่อไม่ได้อยู่กับแม่

๒๔. แพทย์จะต้องตรวจร่างกายผู้ต้องขังทุกคนโดยมิชักช้า นับแต่แรกจับตัวไว้ในเรือนจำ และตรวจอีกเป็นครั้งคราวภายหลังที่ได้รับตัวแล้วตามความจำเป็น เพื่อจะได้ทราบว่าผู้ต้องขังคนใดป่วยเป็นโรคทางกายหรือทางจิตอย่างไรบ้าง แล้วจะได้ให้การบำบัดรักษา ถ้าป่วยหรือสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อก็จะได้แยกไว้ กับถ้าตรวจพบข้อบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ (Physical or Mental defects) อันจะเป็นอุปสรรคต่อการปรุงแต่งแก้ไขผู้ต้องขังนั้น ก็จะต้องบันทึกแจ้งไว้ ตลอดจนทำการวินิจฉัยความสามารถทางร่างกายในการทำงานของผู้ต้องขังแต่ละคนไว้ด้วย

๒๕. (๑) แพทย์จะต้องตรวจสุขภาพทางกายและจิตของผู้ต้องขัง และควรตรวจผู้ต้องขังที่ป่วยเป็นประจำ ตรวจจนผู้ต้องขังที่ควรจะได้รับความสะดวกเอาใจใส่จากแพทย์เป็นพิเศษ

(๒) เมื่อสุขภาพทางกายหรือจิตของผู้ต้องขังคนใดเป็นหรือจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง อันเนื่องมาจากการที่จะต้องถูกคุมขังต่อไป หรือจากภาวะต่าง ๆ ของการคุมขังนั้น ให้แพทย์รายงานผู้บัญชาการเรือนจำทราบ

๒๖. (๑) แพทย์จะต้องตรวจตราและเสนอคำแนะนำไปยังผู้บัญชาการเรือนจำเป็นปกติในกรณี

- ก. ปริมาณ คุณภาพ การปรุงและจัดเลี้ยงอาหารผู้ต้องขัง
- ข. อนามัย ความสะอาดของเรือนจำและผู้ต้องขัง
- ค. การสุขาภิบาล การให้ความอบอุ่น แสงสว่างและการระบายอากาศของเรือนจำ
- ง. ความเหมาะสมและความสะอาด เครื่องนุ่งห่มหลับนอนของผู้ต้องขัง
- จ. การจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับเกี่ยวกับพลศึกษา และกีฬา ในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ฝึกควบคุมโดยเฉพาะ

(๒) ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องพิจารณารายงาน และคำแนะนำของแพทย์ซึ่งเสนอตามข้อ ๒๕.(๒) และข้อ ๒๖ หากเห็นพ้องด้วยก็ให้ดำเนินการทันที เพื่อให้ข้อเสนอแนะของแพทย์บังเกิดผล หากไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ผู้บัญชาการเรือนจำจะดำเนินการได้หรือผู้บัญชาการเรือนจำไม่เห็นด้วย ก็ให้รับเสนอความเห็นของตนรวมทั้งคำแนะนำของแพทย์ไปให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนพิจารณาต่อไป

วินัยและการลงทัณฑ์ (Discipline and punishment)

๒๗. วินัยและคำสั่ง ต้องรักษาไว้ปฏิบัติโดยเคร่งครัด แต่ต้องไม่เข้มงวดกวดขันเกินความจำเป็น เพื่อความปลอดภัยในการควบคุมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน

๒๘. (๑) อย่าให้ผู้ต้องขังทำงานในหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เรือนจำ และงานเกี่ยวกับการรักษาวินัย

(๒) อย่างไรก็ดี ข้อกำหนดนี้ (อนุ ๑) ย่อมไม่ขัดต่อการมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ต้องขังปกครองตนเอง คือ การจัดผู้ต้องขังเป็นกลุ่ม แล้วมอบความเชื่อถือไว้วางใจให้ผู้ต้องขังปฏิบัติกันเองในกิลิธรรมหรือความรับผิดชอบทางสังคม ทางการศึกษาหรือทางกีฬา เพียงให้เจ้าพนักงานเรือนจำคอยแนะนำดูแลเท่านั้น

๒๘. หัวข้อต่อไปนี้จะต้องตราเป็นกฎหมายหรือข้อบังคับ โดยอาศัยอำนาจนิติธรรม

ก. ความประพฤติที่ถือเข้าเป็นการผิดวินัย

ข. วิธีการและระยะเวลาที่ลงทัณฑ์แก่ผู้ต้องขัง

ค. ผู้ที่มีอำนาจลงทัณฑ์

๓๐. (๑) ผู้ต้องขังไม่พึงรับทัณฑ์ เว้นแต่จะได้มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับกำหนดไว้ว่าเป็นความผิด และจะลงทัณฑ์ซ้ำในความผิดเดียวกันไม่ได้

(๒) จะลงทัณฑ์ผู้ต้องขังได้ต่อเมื่อแจ้งความผิดของเขาให้ทราบ และให้โอกาสต่อสู้ข้อกล่าวหาเหล่านั้น ก่อนลงทัณฑ์ก็ต้องมีการสอบสวน

(๓) ในกรณีจำเป็นและปฏิบัติได้ พึงยอมให้ผู้ต้องขังยื่นคำแก้ข้อกล่าวหาของเขา โดยผ่านทางล่าม

๓๑. การลงทัณฑ์ต่อร่างกาย ชังห้องมืด และมีการลงทัณฑ์ที่เหี้ยมโหดทารุณไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้า แก่ผู้ต้องขังที่ฝ่าฝืน เป็นอันห้ามขาด

๓๒. (๑) การลงทัณฑ์ ชังเดี่ยวไว้ในห้องเล็ก ๆ หรือลดอาหารไม่พึงปฏิบัติ เว้นแต่แพทย์จะได้ตรวจร่างกายและเขียนรับรองว่า ผู้นั้นจะทนรับทัณฑ์นั้นได้

(๒) การลงทัณฑ์ที่เป็นอันตรายแก่สุขภาพทางกาย หรือจิตของผู้ต้องขังก็อนุโลม

ปฏิบัติเช่นเดียวกัน ไม่ว่ากรณีใด การลงทัณฑ์จะต้องแตกต่างกับข้อ ๓๑.

(๓) แพทย์ต้องตรวจเยี่ยมผู้ต้องขังที่ถูกลงทัณฑ์ทุกวัน และแนะนำผู้บัญชาการเรือนจำให้ยุติหรือเปลี่ยนการลงทัณฑ์นั้น ถ้าเห็นว่าจะเป็นการอันตรายต่อสุขภาพทางร่างกายหรือจิตของผู้ต้องขังนั้น

เครื่องพันธนาการ (Instrument of restraint)

๓๓. เครื่องพันธนาการต่าง ๆ เช่น กุญแจมือ โซ่ตรวน และเสื้อทรมาน (Strait jackets) เป็นต้น ไม่พึงใช้เพื่อลงทัณฑ์ ทั้งโซ่ตรวนก็ไม่พึงใช้เพื่อพันธนาการเช่นกัน เครื่องพันธนาการใด ๆ ไม่พึงใช้ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

ก. ป้องกันการหลบหนีในระหว่างย้ายผู้ต้องขัง และจะต้องถอดออกเมื่ออยู่หน้าศาล หรือส่งตัวให้เจ้าหน้าที่เรือนจำแล้ว

ข. เพื่อเหตุผลทางแพทย์ ตามคำสั่งแพทย์

ค. โดยคำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำ เมื่อไม่อาจใช้วิธีอื่นในอันที่จะป้องกันมิให้ผู้ต้องขังทำร้ายตัวเองหรือผู้อื่น หรือทำลายทรัพย์สิน ในกรณีนี้ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องปรึกษาแพทย์ทันที และรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา

๓๔. แบบวิธีการใช้เครื่องพันธนาการ พึงได้รับความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจบริหารงานราชทัณฑ์ส่วนกลาง (Central prison administration) การใช้โซ่หรือสิ่งพันธนาการนี้ จะต้องไม่นานเกินความจำเป็น

การแจ้งระเบียบของเรือนจำและการร้องทุกข์

(Information to and complaints by prisoners)

๓๕. (๑) นับแต่แรกรับตัวเข้ามา พึงให้ผู้ต้องขังได้รับหนังสือคู่มือ ว่าด้วยระเบียบข้อบังคับที่ตราไว้ใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามชั้นของเขา การรักษาวินัยของเรือนจำ วิธียื่นคำขอและร้องทุกข์และเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อได้ศึกษาให้เข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของเขาจะได้ปรับตัวให้เข้ากับชีวิตเรือนจำต่อไป

- (๒) ถ้าผู้ต้องขังไม่รู้หนังสือ ต้องชี้แจงเรื่องดังกล่าวใน (อนุ ๑) ด้วยวาจา
๓๖. (๑) พึงให้โอกาสผู้ต้องขังทุกคน ร้องขอหรือร้องทุกข์ต่อผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้แทนสัปดาห์ละครั้ง
- (๒) พึงให้ผู้ต้องขังร้องขอ หรือร้องทุกข์ต่อผู้ตรวจราชการเรือนจำขณะที่มาตรวจเรือนจำได้ ควรให้โอกาสได้พบกับผู้ตรวจราชการเรือนจำ หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มาตรวจเรือนจำ โดยไม่มีผู้บัญชาการเรือนจำร่วมอยู่ด้วย
- (๓) ผู้ต้องขังทุกคนควรได้รับอนุญาตให้ยื่นคำร้องหรือคำร้องทุกข์ตามลำดับชั้นตามแบบที่ถูกต้อง เสนอถึงผู้บริหารงานราชทัณฑ์ส่วนกลาง หรือเจ้าหน้าที่อื่นผู้มีอำนาจโดยตรงโดยไม่ต้องมีการตรวจคำร้อง หรือคำร้องทุกข์นั้น ๆ กัน
- (๔) คำร้องหรือคำร้องทุกข์ของผู้ต้องขังทุกฉบับ เว้นแต่จะไม่มีหลักฐานเพียงพอ หรือไม่มีมูลความจริงนั้น จะต้องได้ดำเนินการทันทีและได้รับคำตอบโดยมิชักช้า

การติดต่อกับภายนอกเรือนจำ

(Contact with the outside World)

๓๗. พึงอนุญาตให้ผู้ต้องขังติดต่อขอรับผลของคดี หรือ บลเวอเชอตที่ขอสื่อให้ข้อสนเทศเฉพาะกำหนดอย่างสม่ำเสมอทั้งทางกฎหมายและโดยการเยี่ยมเยียน ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่เท่าที่จำเป็น
๓๘. (๑) พึงอนุญาตให้ผู้ต้องขังต่างชาติ ติดต่อกับผู้แทนทางการทูตและกงสุลแห่งประเทศของเขา
- (๒) ผู้ต้องขังต่างสัญชาติที่ไม่มีสัมพันธไมตรีทางทูต หรือกงสุลและผู้ลี้ภัยหรือพลัดถิ่น ควรอนุโลมให้ติดต่อกับผู้แทนทางการทูต ซึ่งรับดูแลผลประโยชน์ของเขา หรือติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในประเทศนั้น หรือระหว่างประเทศ ซึ่งทำหน้าที่คุ้มครองเขา
๓๙. ควรให้ผู้ต้องขังได้ทราบข่าวสำคัญเสมอ เช่น ให้อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือสิ่งพิมพ์ของเรือนจำเอง ให้ฟังวิทยุ ปาฐกถา หรือโดยวิธีอื่นใด ซึ่งอยู่ในการตรวจตราและควบคุมของทางการเรือนจำ

ห้องสมุด (Books)

๔๐. เรือนจำทุกแห่งพึงมีห้องสมุดที่เพียงพอ ทั้งหนังสือบรรณารักษะและสารคดี ตำราเรียน สำหรับผู้ต้องขังทุกประเภท และส่งเสริมให้เขาได้ใช้ห้องสมุดเต็มที่

ศาสนา (Religion)

๔๑. (๑) ถ้าเรือนจำมีผู้ต้องขังนับถือศาสนาเดียวกันมาก ควรแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนา หรือศาสนาจารย์ (Qualified representative of the religion) นั้น ๆ ให้ทำหน้าที่อนุศาสนาจารย์ ถ้าปริมาณผู้ต้องขังและโอกาสอำนวย ควรให้อนุศาสนาจารย์ปฏิบัติหน้าที่อย่างข้าราชการประจำการ

(๒) ควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนาที่ได้รับแต่งตั้งตามอนุ (๑) ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามกำหนดโดยสม่ำเสมอ และเยี่ยมเยียนปลอบใจผู้ต้องขังในทางศาสนาในเวลาอันสมควรตามลำพัง จึงไม่ต้องมีเจ้าหน้าที่คอยติดตาม

(๓) ถ้าผู้ต้องขังปรารถนาที่จะพบปะวิสาสะกับศาสนาจารย์ใด ก็ไม่พึงห้ามตรงข้ามถ้าผู้ต้องขังไม่ประสงค์จะพบศาสนาจารย์ก็ควรปล่อยให้ตาม

๔๒. ควรให้ผู้ต้องขังทุกคนประกอบพิธีกรรมตามลัทธิศาสนาที่ เรือนจำจัดขึ้นจนพอใจของเขาเท่าที่สามารถจะทำได้ และยอมให้มีหนังสือที่เป็นคำสอนและคำอธิบายพิธีกรรมทางศาสนาไว้ในครอบครองสัด้

การรักษาทรัพย์สินของผู้ต้องขัง

(Retention of Prisoner's Property)

๔๓. (๑) เงิน ของมีค่า เสื้อผ้า และสิ่งของอื่นของผู้ต้องขัง และตามข้อบังคับของเรือนจำ ไม่ยอมให้เก็บรักษาเอง เมื่อนำเข้ามาในเรือนจำขณะรับตัวนั้น ให้ทางเรือนจำรักษาไว้ให้ปลอดภัยในสภาพที่เรียบร้อย และจัดทำบัญชีทรัพย์สินโดยเจ้าของลงชื่อกำกับ

(๒) บรรดาสิ่งของและเงินจะต้องมอบคืนให้ผู้ต้องขังเมื่อปล่อยตัว เว้นแต่จะอนุญาตให้ใช้เงินในเรือนจำได้หรือสิ่งของนั้นออกไปจากเรือนจำก่อนแล้ว หรือจำเป็นต้องทำลาย

เจ้าหน้าที่งานเรือนจำ (Institutional personnel)

๔๗. (๑) ทางกรมราชทัณฑ์พึงระมัดระวังเลือกเฟ้นเจ้าหน้าที่งานทุกระดับ เพราะการบริหารงานเรือนจำที่ถูกต้อง ขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา สมรรถภาพทางการงาน และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงาน

(๒) บริหารงานราชทัณฑ์ ควรพยายามปลุกใจและปลุกฝังความรู้สึกทั้งของเจ้าหน้าที่เรือนจำ และประชาชน ให้เกิดความเชื่อมั่นอยู่เสมอว่า งานราชทัณฑ์เป็นงานสังคม - สงเคราะห์ (Social service) ที่สำคัญยิ่ง และเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสมทุกประการ

(๓) เพื่ออำนวยการไว้ซึ่งจุดหมายดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่งานเรือนจำควรเป็นข้าราชการประจำ (Full-Time basis) ยึดถือเป็นอาชีพได้อย่างหนึ่ง (มิใช่ลูกจ้างชั่วคราว) และมีฐานะแห่งข้าราชการพลเรือน คือ ตราบไต่ที่มีความประพฤติสมรรถภาพและสุขภาพดีที่มีความมั่นคงถาวรในตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ตราบนั้น ส่วนเงินเดือนก็ต้องสูงพอที่จะล่อใจคนที่มีคุณวุฒิให้มาสมัครทำงาน และไม่ละทิ้งไปง่าย ๆ ประโยชน์อย่างอื่นในการทำงาน (เช่น ให้เครื่องแบบ ให้บ้านอยู่ ให้ค่าทำงานล่วงเวลาเป็นต้น) และเงื่อนไขของการทำงาน (เช่น วันหนึ่งทำงานก็ชั่วโมง สัปดาห์หนึ่งมีวันหยุดกี่วัน) ก็มีหลักเกณฑ์เป็นที่พอใจตามสภาพของงานชนิดนั้น

๔๘. (๑) พื้นความรู้และสติปัญญาของเจ้าหน้าที่งานเรือนจำ ต้องอยู่ในขั้นมาตรฐานที่กำหนด

(๒) ก่อนรับเข้าทำงาน เจ้าหน้าที่งานเรือนจำจะต้องได้รับการอบรมงานทั่ว ๆ ไป และงานเฉพาะหน้าที่ตามหลักสูตรและผ่านการทดสอบทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

(๓) ขณะรับราชการอยู่ เจ้าหน้าที่งานเรือนจำพึงชวนขยายเพิ่มพูนความรู้และสมรรถภาพการทำงานของตน โดยเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่จัดขึ้น เป็นครั้งคราว

๔๙. เจ้าหน้าที่งานเรือนจำทุกคนจะต้องประพฤติตน และปฏิบัติหน้าที่ทุกขณะให้เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ต้องขัง

เสียค่าใช้จ่ายให้แพร่โรคร้าย การมอบคืนให้เจ้าของลงชื่อกำกับด้วย

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ผู้ต้องขังรับมาจากภายนอกเรือนจำ ให้อนุโลมปฏิบัติ

เหมือนกัน

(๔) ผู้ต้องขังนำยามารักษาโรคใดใดเข้ามา ให้แพทย์วินิจฉัยและสั่งว่าควรจะใช้อย่างไร

การแจ้งข่าวตาย ป่วย ย้าย ฯลฯ

(Notification of death, illness, transferete)

๔๕. (๑) เมื่อผู้ต้องขังขัดต้องหรือช่วยหนีหรือบาดเจ็บสาหัส หรือย้ายไปรักษาโรคที่อื่น ผู้บัญชาการเรือนจำควรแจ้งผู้ครองของเขาหากมี หรือญาติสนิทและบุคคลที่ผู้ต้องขังระบุไว้ให้ทราบทันที

๔๖. (๒) การแจ้งข่าวตายหรือป่วยหนักของญาติสนิทให้ผู้ต้องขังทราบทันที กรณีที่มีเหตุผลอันสมควร อาจอนุญาตให้ผู้ต้องขังไปเยี่ยมญาติสนิทที่ป่วยมีอาการไม่รอดโดยลำพังหรือควบคุมไปก็ได้

(๓) ผู้ต้องขังมีสิทธิแจ้งให้ครอบครัวของเขาได้ทราบโทษจำคุก หรือการเคลื่อนย้ายไปยังเรือนจำอื่นทันที

การย้ายผู้ต้องขัง (Removal of prisoners)

๔๖. (๑) เมื่อมีการเคลื่อนย้ายผู้ต้องขังเข้าหรือออก เรือนจำพึงระมัดระวังให้อยู่ในสายตาประชาชนน้อยที่สุด การควบคุมจะต้องจัดทำไปในทางที่มีให้ผู้ต้องขังได้รับการดูหมิ่นเหยียดหยามมิให้เห็นเป็นสิ่งประหลาด และมีให้เปิดเผยต่อผู้พบเห็น

(๒) ขานพาหนะที่ใช้ลำเลียงผู้ต้องขัง อย่าให้อับลม มีคืบ หรือทรมาณร่างกายโดยไม่จำเป็น

(๓) การลำเลียงผู้ต้องขังนี้ ทางราชการจะต้องเสียค่าใช้จ่าย และควรให้การปฏิบัติด้วยความเสมอภาค

๕๐. (๑) เจ้าพนักงานเรือนจำให้หมายความรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ เป็นต้นว่า จิตแพทย์ (Psychiatrists) นักจิตวิทยา (Psychologists) นักสังคมสงเคราะห์ (Socialworkers) ครู (Teachers) และผู้ฝึกอาชีพ (Trade instructors) ซึ่งควรจะได้รับสมัคร แต่งตั้งขึ้นให้มีปริมาณเพียงพอเท่าที่สามารถจะทำได้

(๒) นักสังคมสงเคราะห์ ครู และผู้ฝึกอาชีพนี้ ควรถือหลักการให้เป็นข้าราชการ ตำแหน่งถาวร (ข้าราชการพลเรือนสามัญ) โดยวิธีนี้มิใช่จะมีให้มีลูกจ้างรายวันรายชั่วโมง (Part-time) หรือพวกอาสาสมัครทำงานให้เปล่าเสียเลย

๕๑. (๑) ผู้บัญชาการเรือนจำควรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเหมาะสมกับหน้าที่ทั้งในด้านอุปนิสัยใจคอ ความสามารถ ในการบริหารงาน เคยรับการอบรม และมีความชำนาญงานเรือนจำมาแล้วอย่าง เพียงพอ

(๒) ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องอุทิศเวลาทั้งหมดให้แก่งานในหน้าที่ของตนและจะต้องไม่แต่งตั้งโดยถือหลักการจ้างทำงานเป็นบางเวลา (Part-time basis)

(๓) ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องอยู่ที่บ้านพักของเรือนจำ หรือในบริเวณใกล้เรือนจำ จริง ๆ

(๔) ผู้บัญชาการเรือนจำคนใดมีหน้าที่รับผิดชอบตั้งแต่ ๒ เรือนจำขึ้นไปจะต้องหมั่นไปตรวจแต่ละแห่งใดที่ ๆ และจะต้องมีหน้าที่อาวุโสอยู่ประจำทุกแห่งด้วย

๕๒. (๑) ผู้บัญชาการเรือนจำ รองผู้บัญชาการเรือนจำ และเจ้าพนักงานเรือนจำ ส่วนใหญ่จะต้องพูดภาษาที่ผู้ซึ่งจำนวนข้างมากพูด หรือเข้าใจ

(๒) เมื่อจำเป็นก็ใช้ล่ามแปล

๕๓. (๑) เรือนจำขนาดใหญ่ที่จะต้องมีแพทย์คนหนึ่งหรือหลายคนประจำนั้นอย่างน้อย แพทย์คนหนึ่งจะต้องอยู่บ้านพักของเรือนจำ หรือบริเวณใกล้เรือนจำจริง ๆ

(๒) เรือนจำเล็ก ๆ นั้นแพทย์จะต้องเข้าตรวจทุกวัน และพักอยู่ในใกล้เรือนจำ พอที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้โดยมิชักช้าในการฉีดยา

๕๔. (๑) เรือนจำใดมีทั้งผู้ต้องขังชายและหญิง ส่วนที่ใช้คุมขังหญิงจะต้องอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของเจ้าพนักงานหญิง ผู้ซึ่งจะต้องรักษาลูกกุญแจของสถานคุมหญิงทั้งหมด

(๒) ห้ามพนักงานชายเข้าไปในสถานคุมขังหญิง เว้นแต่จะมีเจ้าพนักงานหญิง
ร่วมไปด้วย

(๓) ผู้ต้องขังหญิงพึงได้รับการเอาอกเอาใจใส่แนะนำดูแลจากเจ้าพนักงานหญิง
เท่านั้น แต่ทั้งนี้ไม่หมายความว่าเจ้าพนักงานโดยเฉพาะแพทย์ ครู ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานในเรือนจำ
หรือส่วนของเรือนจำซึ่งใช้เป็นที่คุมขังหญิงจะเข้าไปไม่ได้

๕๕. (๑) เจ้าพนักงานเรือนจำไม่พึงใช้พลละอำนาจแก่ผู้ต้องขัง เว้นแต่ในกรณีป้องกัน
ตัวหรือในกรณีผู้ต้องขังพยายามหลบหนี หรือใช้กำลังกายขัดขวางโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งคำสั่ง
อันชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งใช้พลละอำนาจแก่ผู้ต้องขังต้องไม่
ใช้เกินความจำเป็นจริง ๆ และจะต้องรายงานเหตุการณ์ให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบโดยพลัน

(๒) เจ้าพนักงานเรือนจำได้รับการฝึกวิชาพลศึกษา เพื่อสามารถเผชิญและยับยั้ง
การรุกรานก้าวหน้าของผู้ต้องขังได้

(๓) เจ้าพนักงานเรือนจำที่ปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดผู้ต้องขังโดยตรงไม่พึงถืออาวุธเว้นแต่
ในกรณีพิเศษ นอกจากนั้น ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าใช้อาวุธไม่เป็น (ไม่เคยฝึก) แล้วห้ามจ่าย
อาวุธให้เป็นอันตราย

การตรวจเรือนจำ (Inspection)

๕๖. ควรให้ผู้ตรวจราชการที่ทรงคุณวุฒิ และชำนาญงานไปตรวจเรือนจำอย่างสม่ำเสมอ
และผู้มีอำนาจบริหารตามกฎหมาย (Competent authority) เป็นผู้แต่งตั้งผู้ตรวจราชการเรือนจำ
หน้าที่โดยเฉพาะในการตรวจก็เพื่อให้เรือนจำบริหารงานไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ตราไว้ ฝละ
ตรงตามความมุ่งหมายของการลงโทษและรีฮาบิรมแก้ไข

ส่วนที่ ๒ ข้อกำหนดที่ใช้แก่ผู้ต้องขังประเภทพิเศษ

(Rules Applicable to Special Categories)

หลักการแนะแนวทาง (Guiding Principles)

ก) ผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก (Prisoner undersentence)

๕๗. หลักการแนะแนวทางที่จะกล่าวต่อไปนี้ ต้องการแสดงเจตนารมณ์ ซึ่งทัฬหสถานควรยึดถือเป็นทางปฏิบัติ และวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายให้บรรลุผลตามที่ได้กำหนดไว้ใน "ข้อสังเกตเบื้องต้น" ในหนังสือเล่มนี้แล้ว

๕๘. การลงโทษจำคุกหรือมาตรการอื่น (Other measures) ซึ่งมีผลให้ผู้กระทำความผิดกฎหมายถูกตัดขาดจากโลกภายนอก ย่อมก่อให้เกิดความกลุ้มใจเพราะถูกตัดเสรีภาพ ขาดสิทธิที่จะตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะฉะนั้น ระบบเรือนจำไม่พึงทำให้สถานการณ์ที่ต้องทนรับกรรมดังกล่าวนี้เลวร้ายลงอีก เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลสมควรแยกควบคุมไว้ต่างหาก หรือต้องธำรงรักษารักษาไว้

๕๙. วัตถุประสงค์และเหตุผลสมควรแห่งการลงโทษจำคุก หรือมาตรการที่ริถอนเสรีภาพ (Measure deprivative of liberty) ในทำนองเดียวกัน ในที่สุดก็เพื่อป้องกันสังคมให้ปลอดภัย แต่ความประสงค์นี้จะบรรลุผลได้ก็อยู่ที่ระยะเวลาแห่งการจำคุก จะต้องกำหนดให้เป็นที่มั่นใจว่าจะนานพอให้ผู้กระทำความผิดกฎหมาย มีความปรารถนาในทางดี และให้สามารถดำเนินชีวิตตามครรลองกฎหมายและประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ในเมื่อกลับคืนเข้าสู่สังคม เท่าที่สามารถจะทำได้

๖๐. เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทัฬหสถานควรจะได้ดำเนินการให้ปรับเป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องขังด้วยการช่วยเหลือทุกแบบทุกวิธีที่สมควร และหาโอกาสเพื่อการแก้ไขเยียวยาให้การศึกษาทั้งทางศีลธรรม จิตใจและอื่น ๆ และควรใช้วิธีปฏิบัติเป็นรายบุคคลให้ตรงกับความต้องการจำเป็นจะต้องใช้แก่ผู้ต้องขังแต่ละคน

๖๑. (๑) การปกครองของทัฬหสถานควรทำให้ชีวิตในเรือนจำและชีวิตอิสระมีความแตกต่างกันน้อยที่สุด เพื่อจะมีให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกว่าตนขาดความรับผิดชอบ หรือขาดความเคารพในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

(๒) ก่อนครบกำหนดโทษ ก็ใครจะดำเนินการเป็นขั้น ๆ ตามจำนวนเพื่อให้เป็นที่มั่นใจว่า ผู้ต้องขังได้ค่อย ๆ เคยชินชีวิตที่จะคืนไปสู่สังคมตามลำดับ ความมุ่งหวังนี้จะบรรลุผลก็อยู่ที่วิธีการก่อนปล่อย ซึ่งจัดทำ ณ ทัฬหสถานนั้น หรือแห่งอื่นที่เลือกดีแล้ว หรือทดลองปล่อยโดยให้มีการสอดส่องความประพฤติ (under supervision) อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีใช้เป็นการมอบหมายให้เป็นภาระของตำรวจ แต่จะต้องรวมถึงการสังคมสงเคราะห์ที่ได้ผล

๖๒. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้นควรเน้นให้เห็นว่าเขาไม่ถูกกีดกันไว้นอกสังคม แต่ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเรื่อยไป ฉะนั้น องค์การทางสังคมต่าง ๆ ควรพร้อมที่จะสนับสนุนช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำ ในการฟื้นฟูให้ผู้ต้องขังได้กลับเข้าสู่สังคมตามปกติ (Social rehabilitation) ทั้งนี้ควรจะได้มีการติดต่อกับนักสังคมสงเคราะห์แห่งสถาบันทุกแห่ง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยธำรงรักษา หรือส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ต้องขังและครอบครัวของเขา และกับองค์การสังคมต่าง ๆ ซึ่งอาจอำนวยความสะดวกให้ได้ ควรจะได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ อย่างเต็มขนาด โดยสอดคล้องต้องกับกฎหมายและคำพิพากษาเพื่อป้องกันรักษาไว้ซึ่งสิทธิส่วนตัวเสียหายแห่ง (Rights relating to civil interest) สิทธิแห่งความมั่นคงในทางสังคม (Social Security rights) และประโยชน์ในทางสังคมอย่างอื่นของผู้ต้องขัง

๖๓. แพทย์เรือนจำจะต้องคอยตรวจและบำบัดรักษาโรคทางกาย หรือจิต หรือความบกพร่องทางกายร่างกายหรือจิต ซึ่งขัดขวางการฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับเข้าสู่สังคม (Social rehabilitation) เพื่อบรรลุนิติภาวะที่พึงปรารถนา จะต้องจัดให้มีอายุรแพทย์ ศัลยแพทย์และจิตแพทย์เท่าที่จำเป็นทุกประการ

๖๔. (๑) หลักการต่าง ๆ เหล่านี้จะสำเร็จผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้ ก็โดยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล และเพื่อที่จะให้ตรงต่อความประสงค์นี้ จะต้องจัดระบบแห่งการแบ่งแยกผู้ต้องขังออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยให้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะ และผู้ต้องขังแต่ละกลุ่มก็ต้องแยกอยู่ต่างสถานที่ ซึ่งให้การปฏิบัติตามความเหมาะสมของกลุ่ม

ก (๒) เรือนจำเหล่านี้ ไม่จำเป็นต้องแข็งแรงมั่นคงระดับเดียวกันทั้งหมด การควบคุมผู้ต้องขังต่างกลุ่มก็ย่อมต้องการความเข้มแข็งในขนาดที่ผิดแผกกันไป อย่างเช่น เรือนจำเปิด (Open prison) ซึ่งไม่มีความมั่นคงในการป้องกันการหลบหนี อาศัยการรักษาระเบียบวินัยด้วยตนเองของผู้ต้องขังเป็นหลักประกัน ย่อมมีสภาพความเป็นอยู่ที่มุ่งใจให้ประพฤติดีสำหรับผู้ต้องขังที่ได้ออกเฟ้นอย่างรอบคอบแล้ว

(๓) ผู้ต้องขังในเรือนจำธรรมดา (ฝึกกำแพง) (Closed institution) ไม่ควรมีจำนวนมากจนเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติเป็นรายบุคคล (Individualization of treatment)

บางประเทศลงความเห็นว่าเป็นเรื่องจำเป็นไม่ควรให้มีผู้ต้องขังเกิน ๕๐๐ คน ถ้าเป็นเรือนจำเปิด จำนวนผู้ต้องขังควรลดน้อยลงไปอีก

(๔) ตรงกันข้าม ไม่พึงประสงค์ให้มีเรือนจำขนาดเล็กจนไม่สามารถจัดสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกอย่างแท้จริง

๖๕. ภาระของสังคมมิได้ยุติลงไปทันทีที่ผู้ต้องขังพ้นโทษ ฉะนั้น การมีองค์การบริหาร หรือเอกชนที่สามารถหาทางช่วยเหลือปลดปล่อยอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางที่จะลดความรังเกียจผู้ต้องขัง และในทางฟื้นฟูให้เขากลับเข้าสังคมได้โดยปกติ

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (Treatment)

๖๖. การปฏิบัติต่อบุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก หรือมาตรการ (measure) อื่นที่คล้ายคลึงกัน ย่อมมีวัตถุประสงค์เท่าที่ระยะกำหนดโทษอำนวยเพื่อปลูกฝังบุคคลดังกล่าวให้มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย และประกอบอาชีพเลี้ยงตัวได้เมื่อปล่อยตัว และเตรียมเขาให้พร้อมที่จะกระทำได้ดีดังว่านี้ การปฏิบัติจึงควรดำเนินไปในแนวทางส่งเสริมให้เขาเกิดความรู้สึกเคารพตนเอง และเพิ่มพูนความสำนึกในความรับผิดชอบให้มากขึ้น

๖๗. (๑) เพื่อบรรลุจุดประสงค์นี้ ควรจะใช้วิธีการที่เหมาะสมทุกอย่าง ซึ่งทั้งการเอาใจใส่ทางศาสนาเท่าที่จะทำได้ในประเทศนั้น ๆ การศึกษาวิชาสามัญ การฝึกและแนะนำวิชาชีพ การสอนประวัติทางสังคม (Social Casework) ให้คำปรึกษาในเรื่องอาชีพ ทุนบำรุงร่างกายให้แข็งแรง และอบรมนิสัยให้ยึดมั่นในศีลธรรมจรรยา สิ่งดังกล่าวนี้จะต้องปฏิบัติให้ตรงตามความต้องการของผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล โดยรวบรวมประวัติในทางสังคมและทางประกอบอาชีพการงาน ความสามารถและท่าทีทางกายและจิต (Mental capacity aptitude) อารมณ์ประจำตัว (Personal Temperment) กำหนดโทษ ตลอดจนความคาดหวังจะดำเนินชีวิตภายหลังปลดปล่อยมาประกอบการพิจารณาริณีจัญ

(๒) ผู้ต้องขังทุกคนที่มีกำหนดโทษนานพอสมควร เมื่อรับตัวไว้แล้วผู้บัญชาการเรือนจำควรได้รับรายงานเกี่ยวกับตัวผู้ต้องขังตามข้อความในอนุ (๑) อย่างพร้อมมูลโดยเร็ว รวมทั้งรายงานของแพทย์ และถ้าตรวจทางจิตได้ก็ยิ่งก็ดี ว่าผู้ต้องขังมีสภาพทางกายและจิตอย่างไร

(๓) รายงานและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องนี้ควรจะถูกเก็บไว้ในแฟ้ม เฉพาะตัวผู้ต้องขัง เป็นคน ๆ ไป ทั้งจะต้องเก็บถึงเวลาปัจจุบัน และจัดแยกไว้ให้ดีพอที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะหยิบ มาพิจารณาได้ทันทีเมื่อต้องการ

การจัดแยกชั้นผู้ต้องขัง และการปฏิบัติเป็นรายบุคคล
(Classification and Individualization)

๖๘. วัตถุประสงค์การจัดแยกชั้นมีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อแยกต่างหากจากผู้ต้องขังจำพวกที่มีประวัติการประกอบอาชญากรรมหรือ นิสัยคนชั่วช้าเลวทรามซึ่งจะโน้มน้าวผู้อยู่ใกล้เคียงให้ชั่วตาม

(๒) เพื่อแบ่งผู้ต้องขังออกเป็นชั้น ๆ ให้สะดวกในการปฏิบัติเพื่อฟื้นฟูให้เขากลับ เข้าสู่สังคมได้โดยปกติ

๖๙. ควรแยกผู้ต้องขังชั้นต่าง ๆ ออกไปปฏิบัติ ณ เรือนจำต่างแห่งกัน หรือ ณ ส่วน ต่าง ๆ ของเรือนจำเดียวกัน ถ้าแยกเป็นส่วน ๆ ได้ ทั้งนี้เท่าที่สามารถจะปฏิบัติได้

๗๐. เมื่อได้รับผู้ต้องขังเข้าเรือนจำ และได้ศึกษาถึงบุคลิกลักษณะของแต่ละคนโดย ละเอียด สำหรับผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษนานพอควร ให้เตรียมวางแผนปฏิบัติเป็นรายตัวมิชักช้า โดยพิจารณาตามความรู้ที่ได้ ในแง่ความต้องการเฉพาะตัวของเขา ความสามารถและอารมณ์ ของเขา

ประโยชน์ต่าง ๆ (Privileges)

๗๑. ระบบแห่งการให้ประโยชน์ต่าง ๆ ตามชั้นผู้ต้องขัง และวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ควร กำหนดขึ้นในทุกเรือนจำ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังประพฤติดี เพิ่มพูนความสำนึกในความผิดชอบ และรักษาไว้ซึ่งส่วนได้เสีย และการร่วมมือของผู้ต้องขังที่เรือนจำให้การปฏิบัติ

การทำงาน (Work)

๗๒. (๑) งานที่ให้ผู้ต้องขังทำนั้น จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการทรมานให้ทรมานจำ
(Afflictive nature)

(๒) ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษแล้ว ต้องทำงานภายในบังคับแห่งความสมบูรณ์ทางกายและจิตใจ ตามที่แพทย์ได้วินิจฉัย

(๓) ให้ผู้ต้องขังทำงานที่เกิดประโยชน์ในปริมาณพอที่จะไม่ให้เกินกำลังผู้ต้องขังตามจำนวนชั่วโมงทำงานปกติประจำวัน

(๔) งานที่จัดให้ผู้ต้องขังทำ ควรเป็นงานที่คงไว้หรือเพิ่มพูนสมรรถภาพของเขาที่จะทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต เมื่อพ้นโทษไปแล้วเท่าที่สามารถทำได้

(๕) ควรจัดให้ผู้ต้องขัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เยาว์วัย ได้รับการฝึกวิชาชีพในงานที่เป็นประโยชน์และยังเกิดผลกำไร

(๖) ผู้ต้องขังควรเลือกงานที่ตนประสงค์จะทำได้ภายในกรอบวิชาชีพที่เหมาะสมและตามความต้องการของทางการเรือนจำและการรักษาระเบียบวินัย

๗๓. (๑) การจัดงานและวิธีทำงานจะต้องคล้ายคลึงงานอิสระนอกเรือนจำมากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อเตรียมผู้ต้องขังให้ชินต่อชีวิตทำงานตามปกติทั่ว ๆ ไป

(๒) ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ ส่วนได้เสียของผู้ต้องขังและการฝึกงานวิชาชีพของเขา ยิ่งกว่าผลกำไรที่เรือนจำจะได้จากงานที่ผู้ต้องขังทำ

๗๔. (๑) งานอุตสาหกรรม และงานกิจกรรมที่เรือนจำจัดให้ผู้ต้องขังทำนั้น ควรที่เรือนจำจะดำเนินการเองโดยตรง ไม่ใช่ทำสัญญาจ้างกับเอกชน

(๒) ถ้าให้ผู้ต้องขังทำงาน ซึ่งไม่ใช่งานของเรือนจำจะต้องให้อยู่ในความกำกับดูแลของเจ้าพนักงานเรือนจำ และผู้จ้างแรงงานผู้ต้องขังนั้น ๆ จะต้องจ่ายค่าจ้างในอัตราปกติให้แก่เรือนจำตามผลผลิตที่ผู้ต้องขังทำได้ ทั้งนี้ เว้นเสียแต่งานนั้นจะเป็นของหน่วยราชการด้วยกัน

๗๕. (๑) ภายในเรือนจำควรจะมีภารรมีตราวัง เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและอนามัยของผู้ต้องขังตามกฎหมาย เช่นเดียวกับคนงานที่เป็นอิสระภายนอก

(๒) ให้มีข้อกำหนดชัดชัดขยทำขยผู้ต้องขังที่ได้รับบาดเจ็บ จากการท้งานรวมทั้งการเจ็บป่วยเนื่องจากงานนั้น ทั้งนี้ จะต้องไม่น้อยกว่าคนงานที่เป็นอิสระภายนอก ได้รับตามกฎหมาย

๗๖. (๑) จำนวนชั่วโมงทำงานของผู้ต้องขังสูงสุด ในวันหนึ่งและสัปดาห์หนึ่งที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายหรือกฎกระทรวง โดยพิจารณาตามข้อบังคับหรือระเบียบที่ใช้กับคนงานที่เป็นอิสระภายนอก

(๒) ชั่วโมงทำงานที่กำหนด จะต้องมียุทปิฎกก่อนสัปดาห์ละ ๑ วัน และมีเวลาเพียงพอสำหรับการศึกษาและกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและการฟื้นฟูเพื่อให้กลับเข้าสู่สังคม

๗๗. (๑) ควรจะมีระบบจ่ายค่าตอบแทนการทำงานของผู้ต้องขังอย่างยุติธรรม

(๒) ตามระบบดังกล่าวควรยินยอมให้ผู้ต้องขังใช้เงินที่เขาได้รับนี้ อย่างน้อยก็บางส่วน เพื่อซื้อของใช้สอยตามที่ได้รับอนุมัติ และส่งไปให้ครอบครัวของเขาได้ด้วย

(๓) ระบบนี้ทางราชการควรกันเงินส่วนหนึ่งให้ผู้ต้องขังได้รับสะสมไว้มอบให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ

การศึกษาและการพักผ่อนหย่อนใจ
(Education and Recreation)

๗๘. (๑) ควรมีข้อกำหนดให้ผู้ต้องขังทุกคนได้ศึกษาต่อ เท่าที่เขาสามารถจะรับการศึกษาได้ รวมทั้งการสอนศาสนาในประเทศที่พอจะดำเนินการได้ ผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออกและผู้เยาว์วัยต้องบังคับให้เรียน และทางการราชทัณฑ์ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ

(๒) การศึกษาของผู้ต้องขังพึงปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของชาติ เพื่อว่าเมื่อพ้นโทษแล้วจะศึกษาต่อได้สะดวก

๗๙. ทุกเรือนจำควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการบันเทิง และทางวัฒนธรรมเพื่อเสริมสุขภาพทางกายและจิตของผู้ต้องขัง

ความสัมพันธ์ทางสังคมและการสงเคราะห์เมื่อพ้นโทษ
(Social Relations and After-Care)

๘๐. ควรเอาใจใส่เป็นพิเศษในอันที่จะธำรงรักษาและปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งความสัมพันธ์

ระหว่างผู้ต้องขังและครอบครัวของเขาให้เกิดประโยชน์มากที่สุดแก่ทั้ง ๒ ฝ่าย

๘๑. นับแต่แรกต้องคำพิพากษา ควรจะได้พิจารณาล่วงหน้าไปถึงอนาคตของผู้ต้องขัง ภายหลังจากพ้นโทษ และควรส่งเสริมช่วยเหลือให้เขาได้ดำรงรักษาหรือสถาปนาความสัมพันธ์ กับบุคคล หรือองค์การภายนอกเรือนจำ เพื่อช่วยชดเชยรายได้ให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุดแก่ครอบครัว ของเขากับการฟื้นฟูให้เขากลับเข้าสู่สังคม

๘๒. (๑) หน่วยราชการหรือองค์การอื่น ๆ ซึ่งทำหน้าที่ส่งเคราะห์ผู้พ้นโทษให้กลับคืนสู่สังคมนั้น ควรจะได้ดำเนินการตามความจำเป็นเท่าที่จะทำได้ ให้เป็นที่มั่นใจว่าผู้พ้นโทษจะได้รับ เอกสารและหนังสือแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเขา จะมีที่พักอาศัยควรแก่ยัดภาพ จะมียานอาชีพทำ จะมีเครื่องนุ่งห่มตามจำนวนอันเหมาะสมกับดินฟ้าอากาศและฤดูกาล จะมีค่า พาทนจะไปถึงที่หมายปลายทาง และค่าอาหารในระยะแรกปล่อยตัว

(๒) เรือนจำพึงอำนวยความสะดวกให้ผู้แทน ซึ่งเป็นที่เชื่อถือรับรองขององค์การ ดังกล่าว เข้าไปในเรือนจำและพบปะผู้ต้องขังนั้น ๆ

(๓) เพื่อให้การบำเพ็ญกรณียกิจขององค์การดังกล่าวนี้ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ควรมีสวนย์กลางอำนวยการหรือประสานงานเท่าที่สามารถจะจัดได้

ข) ผู้ต้องขังวิกลจริตและมีจิตไม่ปกติ

(Insane and mentally abnormal prisoners)

๘๓. (๑) ไม่พึงคุมขังบุคคลวิกลจริตไว้ในเรือนจำ แต่ให้จัดส่งไปโรงพยาบาลโรคจิต เสียโดยเร็วที่สุด

(๒) ผู้ต้องขังป่วยทางจิตหรือผิดปกติอื่น ๆ ควรได้รับการตรวจบำบัดในสถาบัน โดยเฉพาะ ซึ่งดำเนินการโดยแพทย์

(๓) ในระหว่างควบคุมไว้ในเรือนจำ ผู้ต้องขังดังกล่าวควรอยู่ในความดูแล เป็นพิเศษของแพทย์

(๔) แพทย์ทางกายหรือจิตแพทย์ของเรือนจำ ควรให้จิตบำบัดแก่ผู้ต้องขังอื่นที่พึง รับการบำบัดเช่นนั้นด้วย

๔๔. สมควรติดต่อกองคักการที่มีหน้าที่ให้รับเป็นธุระในอันที่จะให้จับบำบัดก่อน เรืองไม่หยุดชะงักเมื่อพ้นโทษแล้ว และเตรียมการในด้านสังคมสงเคราะห์ภายหลังปล่อยให้ด้วย ทั้งนี้เท่าที่จำเป็น

ค) ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนและรอการพิจารณา

(Prisoners under arrest or awaiting trial)

๔๕. (๑) บุคคลซึ่งถูกจับกุมหรือคุมขังในข้อหาคดีอาญาไว้ที่สถานีตำรวจหรือเรือนจำก็ตหากยังมีได้มีการพิจารณาพิพากษาตัดสินแล้ว ต่อไปนี้ข้อบังคับนี้จะเรียกว่า คนต้องขังระหว่างพิจารณา (untried prisoners)

(๒) ผู้ต้องขังที่ยังไม่ถูกพิพากษาลงโทษให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์และควรได้รับการปฏิบัติทำนองเดียวกันกับอนุ (๑)

(๓) ใช้กฎหมายข้อบังคับที่พิทักษ์เสรีภาพส่วนบุคคล หรือกระบวนการพิจารณาที่บัญญัติไว้ต่อคนต้องขังระหว่างพิจารณา โดยปราศจากอคติ เขาควรได้รับประโยชน์แห่งการควบคุมเป็นพิเศษ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปเฉพาะที่สำคัญเท่านั้น

๔๖. (๑) คนต้องขังระหว่างพิจารณาพึงแยกขังจากนักโทษเด็ดขาด

(๒) คนต้องขังระหว่างพิจารณาที่เยาว์วัย พึงแยกขังจากผู้ใหญ่และถือเป็นหลักที่จะต้องแยกต่างที่ณสถานกัน

๔๗. คนต้องขังระหว่างพิจารณาพึงให้นอนแยกกันคนละห้องตามประเพณีนิยมที่แตกต่างกันคนละห้องถิ่นและดินฟ้าอากาศที่ไม่เหมือนกัน

๔๘. เท่าที่จำกัดไว้ตามระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ ถ้าคนต้องขังระหว่างพิจารณาประสงค์จะจ่ายเงินส่วนตัวจัดหาอาหารจากภายนอกโดยเจ้าหน้าที่เรือนจำหรือญาติมิตรจัดการให้ก็ทำได้ มิฉะนั้น เรือนจำต้องเป็นผู้จัดหาอาหารเลี้ยง

๔๙. (๑) ควรอนุญาตให้คนต้องขังระหว่างพิจารณาแต่งกายด้วยเสื้อผ้าส่วนตัวที่สะอาดเรียบร้อยได้

(๒) ถ้าให้แต่งด้วยเครื่องแบบของเรือนจำ ก็ต้องต่างกับเครื่องแบบของนักโทษเด็ดขาด

๔๐. ควรให้คนต้องขังระหว่างพิจารณาได้ทำงานโดยความสมัครใจ ถ้าทำงานก็ควรได้รับค่าจ้างตอบแทน

๔๑. ควรอนุญาตให้คนต้องขังระหว่างพิจารณาซื้อหาหนังสือ หนังสือพิมพ์ เครื่องเขียน อุปกรณ์การประกอบอาชีพด้วยเงินส่วนตัวหรือของผู้อื่น เท่าที่ไม่ขัดต่อการดำเนินงานของศาล ความมั่นคงปลอดภัย และความเป็นระเบียบของเรือนจำ

๔๒. ควรให้แพทย์ หรือทันตแพทย์ประจำตัวคนต้องขังระหว่างพิจารณาเข้าพบ และตรวจรักษาได้ ถ้ามีเหตุผลเพียงพอ และเสียค่าใช้จ่ายเอง

๔๓. ทันทีกี่คนต้องขังระหว่างพิจารณาถูกคุมขัง ควรอนุญาตให้เขาแจ้งครอบครัวทราบ การสื่อสารกับญาติมิตรก็ควรอำนวยความสะดวกตามสมควร ตลอดจนการเยี่ยมเยียนของบุคคล เหล่านี้ควรจะให้อยู่ในข้อจำกัดและกำกับดูแลตามจำเป็น เท่าที่ไม่ขัดต่อการดำเนินการของศาล ความมั่นคงปลอดภัย และความเป็นระเบียบของเรือนจำ

๔๔. ในการต่อสู้คดีของคนต้องขังระหว่างพิจารณา ควรได้รับการช่วยเหลือในทางกฎหมาย โดยมีคิดค่าตอบแทน และควรให้ที่ปรึกษากฎหมายของเขา (Legal adviser) ได้เข้าพบปะปรึกษารูปคดี เตรียมและให้คำแนะนำเป็นความลับเท่าที่สามารถทำได้ ทั้งควรจะให้เขามีอุปกรณ์การเขียนตามที่เขาประสงค์ การสนทนาระหว่างผู้ต้องขังและที่ปรึกษากฎหมาย (ทนายความ) ควรอยู่ในสายตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพิศคีเรือนจำ แต่ไม่จำเป็นต้องได้อิน การสนทนาด้วย

ง) ผู้ต้องขังคดีแพ่ง (Civil Prisoners)

๔๕. ในประเทศที่กฎหมายบัญญัติให้จำคุกลงโทษผู้เป็นหนี้ หรือโดยคำสั่งศาลกระบวนการที่มีใช้คดีอาญา (Imprisonment of debt or by order of a court under any other noncriminal process) บุคคลซึ่งถูกลงโทษจำคุกเช่นว่านี้ จะไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างกวดขันหรือรุนแรงเกินกว่าความจำเป็น ในอันที่จะควบคุมมิให้หนีและรักษาไว้ ซึ่งระเบียบวินัยควรให้การปฏิบัติด้วยความปราณี ไม่หย่อนกว่าคนต้องขังระหว่างพิจารณา แม้ว่าบุคคลประเภทนี้จะต้องให้ทำงานตามต่อถาวรก็ดี

ข. ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกและอบรมเจ้าพนักงานทัณฑสถานฝึกอบรม
(Selection and training of personnel for penal and correc-
tional institution)

ก) แนวความคิดของงานเรือนจำในปัจจุบัน
(Modern conception of prison service)

๑. งานเรือนจำ คืองานรับใช้ประชาชน (Prison service is the nature of
a social service)

(๑) บัดนี้สภาวะ (nature) ของเจ้าพนักงานเรือนจำได้รับการพิจารณาปรับปรุง
แก้ไขด้วยความเพ่งเล็งเอาใจใส่ เนื่องจากความคิดในเรื่องหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ
ซึ่งเดิมถือเป็นเพียงคนเฝ้ายาม ได้พัฒนาไปเป็นผู้รับใช้ประชาชนอย่างสำคัญถึงขนาดที่จะต้องได้
คนที่สามารถ ได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม และร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะด้วยความสามัคคี
กลมเกลียวทั่วทุก ๆ คน

(๒) ต้องเพียรพยายามปลุกใจและปลุกฝังความรู้สึกทั้งในด้านส่วนประชาชนและ
เจ้าพนักงาน ให้สำนึกตระหนักในลักษณะแห่งกิจการราชทัณฑ์แผนใหม่ (Modern prison service)
ดังนั้น ควรจะได้มีประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมในทุกวิถีทาง

๒. ความเชี่ยวชาญในหน้าที่ (Specialization of functions)

(๑) แนวคิดปัจจุบันทำให้เกิดผลสะท้อนโน้มน้าวไปยังไปในทางที่จำต้องเพิ่มปริมาณ
ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ในเรือนจำให้มากขึ้น อาทิเช่น นายแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคม-
สงเคราะห์ ครู และผู้ฝึกวิชาชีพ

(๒) ความโน้มน้าวนี้ทำให้งานเรือนจำดำเนินไปสู่ความสมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งรัฐบาล
ควรจักรีบไปพิจารณาด้วยดี แม้จะต้องเพิ่มงบประมาณขึ้นอีก

๓. การประสานงาน (Co-ordination)

(๑) อย่างไรก็ตาม การเพิ่มผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ เหล่านี้ จะต้องเกิดอุปสรรค

เกี่ยวกับความพร้อมเพียง ในการปรุงแต่งผู้ต้องขัง และเกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน ระหว่างผู้ชำนาญต่าง ๆ

(๒) เหตุนี้ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจำเป็นต้องให้เป็นที่มีนใจว่า ผู้เชี่ยวชาญชำนาญงานหมดทุกคนที่เกี่ยวข้องกัน จะต้องทำงานเป็นคณะทุกคน ๆ เดียว

(๓) ดังนั้น จำเป็นจะต้องใคร่ครวญให้แน่ใจ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประสาน หรือโดยวิธีอื่นใดก็ตาม ว่ากิจการของผู้เชี่ยวชาญทุกคนจะเป็นอันหนึ่งอันเดียว วิธีนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นแก่เจ้าพนักงานเรือนจำได้จะเล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นต่างแงต่างมุมได้อย่างแจ่มแจ้ง

ข) สถานะข้อจักษัพหัตถานือละสภาพของงาน (

(Status of staff and conditions of service)

๔. สถานะข้าราชการพลเรือน (Civil service status)

เจ้าพนักงานเรือนจำที่ทำงานเต็มเวลาอย่างประจำการ (แบบข้าราชการพลเรือนสามัญไม่ใช่คนงานชั่วคราว) ควรมีสถานะอย่างข้าราชการพลเรือน กล่าวคือ

- (ก) เป็นคนงานของรัฐบาลแห่งประเทศไทยหรือรัฐ ภายใต้กฎข้อบังคับข้าราชการพลเรือน
- (ข) ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการตามหลักเกณฑ์ข้อบังคับแห่งการคัดเลือกที่แน่นอน เช่น การสอบแข่งขัน เป็นต้น
- (ค) ดำรงตำแหน่งงานอย่างมั่นคง ตราบเท่าที่มีความประพฤดีดี มีสมรรถภาพในการงาน และร่างกายสมบูรณ์
- (ง) มีตำแหน่งประจำ ได้รับประโยชน์ตอบแทนดูเดียวกับข้าราชการพลเรือนทั้งหลาย อาทิ เช่น การเลื่อนตำแหน่ง ความมั่นคงทางสังคม ค่าตอบแทนต่าง ๆ การปลดชรา และสิทธิรับบำนาญ

๕. ปฏิบัติงานเต็มเวลา (Full time employment)

(๑) เจ้าพนักงานเรือนจำควรอุทิศเวลาทั้งหมดให้แก่งานในหน้าที่ จึงควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตำแหน่งประจำการ (Full-time employment) เว้นแต่บางวิชาชีพ

(๒) โดยเฉพาะตำแหน่งผู้บัญชาการเรือนจำ จะต้องไม่ใช่วิธีแต่งตั้งแบบตำแหน่งทำงานไม่เต็มเวลา (part-time appointment)

(๓) หน้าที่สังคมสงเคราะห์ ครูสามัญและครูอาชีพ ควรเป็นตำแหน่งประจำถาวร แต่ก็ไม่มุ่งหมายจะตัดผู้ต้องทำงานไม่เต็มเวลาออกไปเสีย

๖. เงื่อนไขการทำงานโดยทั่ว ๆ ไป (Conditions of Service in general)

(๑) เงื่อนไขการทำงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ ควรล่อใจผู้มีคุณวุฒิให้มาสมัคร และรักษาน่าไม่ละไปทำแห่งอื่น

(๒) เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนจากการทำงานอย่างอื่น ไม่ควรเป็นไปในลักษณะเดียวกับข้าราชการทั่วไป แต่ควรได้ส่วนสัมพันธ์กับงานซึ่งดำเนินการตามระบบราชทัณฑ์แผนใหม่ (Modern Prison system) ซึ่งเป็นงานสลับซับซ้อน และต้องการความมานะบากบั่น ทั้งโดยสภาพก็เป็นงานรับใช้ประชาชนอย่างสำคัญยิ่ง

(๓) ควรจัดหาที่พักอาศัยให้เจ้าพนักงานอยู่อย่างเหมาะสม และเพียงพอใกล้เรือนจำ

๗. เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ไม่ใช่ทหาร (Non-military organization of the staff)

(๑) การจัดแบ่งหน่วยเจ้าพนักงานเรือนจำตามตำแหน่งหรือชั้น ควรจัดตามแบบการบริหารข้าราชการพลเรือน

(๒) การจัดแบ่งหน้าที่เจ้าพนักงานฝ่ายควบคุม ควรจัดโดยคำนึงถึงระเบียบวินัยของทัณฑสถาน เพื่อให้คงความแตกต่างของชั้นและการบังคับบัญชาไว้เท่าที่จำเป็น

(๓) ควรจะให้มีการรับสมัครบรรจุเจ้าพนักงานเรือนจำโดยเฉพาะต่างหาก และไม่ควรรับช่วงเจ้าพนักงานจากฝ่ายทหารหรือตำรวจ หรือจากหน่วยราชการอื่น

๘. การถืออาวุธ (Carrying of arms)

(๑) เจ้าพนักงานหรือคนจำ ซึ่งเข้าปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดประชาชนผู้ต้องขังต้องไม่ถืออาวุธนอกจากกรณีพิเศษ

- (๒) ไม่ว่ากรณีใด ๆ ต้องไม่จ่ายอาวุธให้แก่ผู้ใช้อาวุธนั้นไม่เป็น
- (๓) เจ้าพนักงานเรือนจำจะต้องรับผิดชอบรักษาการณ์ภายในบริเวณกำแพงเรือนจำ
- ข) การรับสมัครบุคคลบรรจุเป็นเจ้าพนักงาน

(Recruitment of Staff)

๘. เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และวิธีดำเนินงานทั่ว ๆ ไป (Competent authority and general administrative methods)

๕๑) การรับสมัครบุคคลบรรจุเป็นเจ้าพนักงาน ควรจะดำเนินการที่ราชการบริหารส่วนกลาง ภายใต้การอำนวยการของเจ้าหน้าที่ชั้นสูง และให้เป็นการสอดคล้องกับรูปโครงการบริหารงานของแต่ละประเทศ

(๒) ถ้าการรับสมัครบุคคลเข้าบรรจุเป็นเจ้าพนักงานอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยราชการอื่น เช่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นต้น ก็ไม่ควรบังคับผู้บริหารงานเรือนจำให้ยอมรับบุคคลที่ทางการพิจารณาแล้วว่าขาดคุณลักษณะอันเหมาะสมแก่การทำงานเรือนจำ

(๓) ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งเจ้าพนักงานเรือนจำ ควรปลดจากการแทรกแซงทางการเมือง

๑๐. หลักทั่วไปในการรับสมัครบุคคลบรรจุเข้าเป็นเจ้าพนักงาน (General conditions of recruitment)

(๑) องค์การบริหารงานเรือนจำ ควรระมัดระวังเป็นพิเศษในการรับสมัครบุคคลบรรจุเป็นเจ้าพนักงานเรือนจำ โดยเลือกบุคคลซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่จำเป็นต้องมี คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา ความสามารถและร่างกายแข็งแรง

(๒) เจ้าพนักงานเรือนจำควรสามารถพูดภาษาที่ผู้ต้องขังส่วนมากพูด หรือเข้าใจได้

๑๑. เจ้าพนักงานมีหน้าที่ควบคุม (Custodial Staff)

(๑) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุม จะต้องมิระดับการศึกษาและสติปัญญาเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ประโยชน์เมื่อทางการจัดให้มีการฝึกอบรมข้าราชการชั้น

(๒) การสอบแข่งขัน คัดเลือก เป็นเจ้าพนักงาน เรือนจำนั้น ขอเสนอแนะให้
เพิ่มการทดสอบเชาวน์ วิชาชีพ และความแข็งแรงแห่งร่างกายเข้าในหลักสูตรการสอบด้วย เพื่อ
ประเมินคุณค่าของผู้สมัครให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

(๓) ควรให้ผู้สอบได้เข้าทำงานอย่างข้าราชการวิสามัญชั่วคราวระยะหนึ่ง เพื่อให้
เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสอดส่องพิจารณาถึงความเห็นเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะนิสัย และความสามารถของ
ผู้นั้นได้

๑๒. เจ้าพนักงานชั้นสูง (Higher administration)

การแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ชั้นสูงของเรือนจำ จะต้องพิจารณาเป็นพิเศษ
บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์พิจารณาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นอย่างดี และมีความรู้
ความชำนาญเพียงพอ

๑๓. ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบริหารงานราชทัณฑ์ (Directors
of executive staff)

(๑) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ช่วยควรจะมีประสิทธิภาพสูงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ คือ
อุปนิสัยความสามารถในการปกครอง การฝึกฝนอบรม และความชำนาญในกิจการเรือนจำ

(๒) บุคคลดังกล่าว จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการงานเป็นอย่างดี
ฉะนั้นผู้มีอำนาจพึงเพียรพยายามเสาะแสวงหาบุคคลซึ่งได้รับการฝึกฝนจนเชี่ยวชาญพร้อมที่จะปฏิบัติ
งานเกี่ยวกับเรือนจำได้

๑๔. ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารงาน (Specialized and Administrative staff)

(๑) เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งหน้าที่
บริหารงานเรือนจำ ควรมีความรู้ในวิชาชีพหรือความรู้ทางเทคนิคตามหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติ

(๒) การรับสมัครบุคคลบรรจุเป็นเจ้าพนักงานเรือนจำ ซึ่งทำหน้าที่ในฐานะ
ผู้เชี่ยวชาญ ควรยึดถือหลักพิจารณาตามประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือปริญญาบัตรจากมหาวิทยาลัย
ซึ่งรับรองการฝึกงานนั้นมาโดยเฉพาะ

(๓) ขอเสนอแนะว่า ชอบที่จะเลือกเจ้าพนักงานที่มีประกาศนียบัตรต่ำลงไป หรือมีคุณวุฒิ หรือซ้ำของงานที่ทำในเรือนจำเพิ่มขึ้นจากผู้ที่มีพื้นความรู้วิชาชีพดังกล่าวไว้ใน อนุ

(๒) ข้างต้น

๑๕. เจ้าพนักงานเรือนจำหญิง (Staff of women's institutions)

เจ้าพนักงานเรือนจำหญิง ควรเป็นหญิง อย่างไรก็ตามไม่ห้ามเจ้าพนักงานชาย โดยเฉพาะ แพทย์ ครู ซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพของตนในเรือนจำ หรือส่วนจัดให้ผู้ต้องขังหญิง อยู่กันโดยเฉพะ เจ้าพนักงานหญิงไม่ว่าจะให้ทำหน้าที่ธรรมดาหรือในทางศาสนาควรมีคุณสมบัติ เหมือนชายโดยอนุโลม

ง) การฝึกอบรมวิชาชีพ (Professional training)

๑๖. การฝึกก่อนแต่งตั้ง (Training prior final appointment)

ก่อนเข้ารับหน้าที่เจ้าพนักงานควรจะได้รับ การอบรมเกี่ยวกับหน้าที่ที่ทั่ว ๆ ไป เฉพาะอย่างยิ่งในปัญหาสังคม และหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติโดยตรง โดยให้ผ่านการสอบทั้งในภาคทฤษฎี และในภาคปฏิบัติ

๑๗. เจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ควบคุม (Custodial staff)

(๑) ขอเสนอแนะให้วางแผนการฝึกอบรมเจ้าพนักงานเรือนจำ ในหน้าที่ควบคุม ได้อย่างจริงจัง ดังตัวอย่างต่อไปนี้ ซึ่งควรแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ

(๒) ระยะแรกควรดำเนินการที่เรือนจำ จุดประสงค์ก็เพื่อให้ผู้สมัครฝึกงานคุ้นเคย กับปัญหาที่เกิดจากการควบคุมโดยเฉพะ และขณะเดียวกันก็จะได้ทราบว่าผู้นั้นมีคุณวุฒิจำเป็นจะ ต้องมีหรือไม่ ในระยะแรกนี้เขาจะไม่ต้องรับผิดชอบงานใด ๆ ทั้งสิ้น งานต่าง ๆ ที่ทำก็จะมี เจ้าพนักงานเรือนจำคอยกำกับแนะนำตลอดเวลา ผู้บัญชาการเรือนจำควรจัดให้มีการอบรม เบื้องต้นในภาคปฏิบัติแก่ผู้สมัครฝึกงาน

(๓) ในระยะที่สองผู้สมัครฝึกงาน จะต้องเข้าโรงเรียน หรืออบรมตามหลักสูตร ซึ่งเจ้าหน้าที่ชั้นสูง หรือผู้บริหารงานราชทัณฑ์ส่วนกลางเป็นผู้รับผิดชอบจัดขึ้น ให้ผู้ฝึกงานที่ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เรื่องที่อบรมเป็นพิเศษนั้น คือ กลวิธีผูกสัมพันธ์กับผู้ต้องขัง (Technique

of relations with the prisoners) ซึ่งอาศัยหลักจิตวิทยา และอาชญาวิทยาเบื้องต้นเป็นพื้นฐาน หลักสูตรอบรมในขั้นนี้ ควรบรรจุหลักเบื้องต้นของทัณฑวิทยา การปกครองเรือนจำ กฎหมายอาญา และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย

(๔) ในระหว่างการอบรมทั้ง ๒ ระยะ ควรให้ผู้สมัครฝึกงานได้ปฏิบัติหน้าที่และรับการอบรมเป็นหมวดหมู่ เพื่อขจัดปัญหาข้อบกพร่องอันอาจเกิดขึ้นจากการรับสมัครคนเข้าทำงานเร็วเกินไปนั้นเสียได้ และจะได้จัดหลักสูตรอบรมได้สะดวก

(๕) ระยะที่สามเป็นระยะที่ประสงค์จะให้ผู้สมัครฝึกงาน ซึ่งจบการอบรม ๒ ระยะ มาด้วย และได้แสดงให้เห็นความสนใจมากที่สุดในงาน และความปรารถนาที่จะยึดงานนี้เป็นอาชีพ ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่จริง ๆ ระหว่างนี้เป็นระยะที่คาดหมายว่า เขาจะได้พิสูจน์ให้เห็นคุณวุฒิ ความสามารถสมกับที่จำเป็นจะต้องมี ทั้งควรให้โอกาสเขาเข้ารับการอบรมสูงขึ้นไปอีก ในวิชาจิตวิทยา อาชญาวิทยา กฎหมายอาญา ทัณฑวิทยา และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๘. ผู้บัญชาการเรือนจำ และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบบริหารงานราชทัณฑ์ (Directors or executive staff)

(๑) ในทุกวันนี้ แต่ละประเทศย่อมมีวิธีการแตกต่างกันมาก จึงเป็นการจำเป็นที่ผู้บัญชาการเรือนจำ และผู้ช่วยจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างดีก่อนตั้งต้วตามีกกล่าวในข้อกำหนดข้อ ๑๓ แล้ว หลักการนี้ควรจะได้รับรองถือปฏิบัติอย่างข้อบังคับทั่ว ๆ ไป

(๒) บุคคลภายนอกซึ่งขาดความชัดเจนงานเรือนจำ แต่พิสูจน์ให้ความชัดเจนในงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงงานเรือนจำแล้ว ถ้าจะให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ช่วย ควรจะได้รับการอบรมภาคทฤษฎีและเพิ่มความชัดเจนจากการได้ทำงานเรือนจำจริง ๆ ช่วงระยะเวลาพอสมควรก่อนให้เข้าปฏิบัติงานตามตำแหน่ง ประกาศนียบัตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเฉพาะอย่างหรือปริญญาของมหาวิทยาลัย ในวิชาที่ตรงกับที่ต่อสการอาจได้รับพิจารณาเทียบเท่าผู้มีความรู้ในภาคทฤษฎีเท่านั้น

๑๙. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา (Specialized staff)

เจ้าพนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา จะต้องรับการฝึกอบรมเบื้องต้น ดังที่ปรากฏในเงื่อนไขการรับสมัครบุคคลเข้ารับราชการตามข้อกำหนด ข้อ ๑๔ แล้ว

๒๐. สถานอบรมเจ้าพนักงานเรือนจำส่วนภูมิภาค (Regional training institute for prison personnel)

ควรจะสนับสนุน ให้จัดตั้งสถานอบรมเจ้าพนักงานเรือนจำในส่วนภูมิภาคขึ้น

๒๑. พลศึกษาและการอาวุธ (Physical training and instruction in the use of arms)

(๑) ควรให้เจ้าพนักงานเรือนจำฝึกพลศึกษาเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถยับยั้งการเกะกะระรานของผู้ต้องขัง ด้วยวิธีการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และภายในบังคับบัญชาของผู้มีอำนาจ และไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับที่วางไว้

(๒) เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งทางการจ่ายอาวุธให้ จะต้องได้รับการฝึกวิธีใช้อาวุธให้เป็น และศึกษากฎข้อบังคับที่เกี่ยวกับการใช้อาวุธนั้นด้วย

๒๒. การฝึกอบรมข้าราชการ (In-service training)

(๑) เมื่อเป็นข้าราชการประจำการแล้ว ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานเรือนจำควรจะต้องศึกษา และหาทางเพิ่มพูนความรู้และความสามารถในวิชาชีพของตนโดยรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ซึ่งทางการจัดขึ้น เป็นครั้งคราว

(๒) การฝึกอบรมข้าราชการที่ทำหน้าที่ควบคุมนั้น ควรให้หนักไปในปัญหาที่เกี่ยวกับหลักการและวิธีดำเนินการ (เทคนิค) ยิ่งกว่าอบรมข้อบังคับหรือระเบียบเท่านั้น

(๓) รัฐควรเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมข้าราชการไม่ว่าแบบใด และเจ้าพนักงานเรือนจำผู้เข้ารับการอบรม คงได้รับเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงตามขั้นของตน อนึ่งควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มเติมพิเศษ เพื่อสอบเลื่อนวิทยฐานะโดยให้ผู้เข้ารับการอบรมเสียค่าใช้จ่ายเอง และอบรมในเวลาราชการ

๒๓. การอภิปรายหมู่ การเข้าชมทัณฑสถาน การสัมมนาสำหรับเจ้าหน้าที่ชั้นสูง

(Discussion groups, visits to institutions, seminars for senior personnel)

(๑) ข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่เรือนจำชั้นสูง ได้มีการอภิปรายในหัวข้อเรื่องการปฏิบัติงานจริง ๆ ยิ่งกว่าอภิปรายเรื่องทฤษฎี ให้ได้เข้าชมทัณฑสถานแบบต่าง ๆ รวมทั้ง

สถาบันนอกสังกัดกรมราชทัณฑ์ ทั้งนี้สมควรเชื้อเชิญผู้เชี่ยวชาญจากประเทศอื่น ๆ มาร่วมประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันด้วย

(๒) ข้อเสนอแนะให้จัดดำเนินการแลกเปลี่ยนข้าราชการชั้นสูงระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อได้รับความชัดเจนภาคปฏิบัติงาน เรือนจำของประเทศอื่น ๆ

๒๔. การร่วมปรึกษาหารือ การเข้าชมสถานที่ และการประชุมเจ้าพนักงานเรือนจำทุกชั้น (Joint consultation, visits, and meeting for all grades of staff)

(๑) ควรจัดให้มีวิธีการร่วมปรึกษาหารือระหว่างเจ้าพนักงานเรือนจำทุกชั้นเพื่อเปิดโอกาสแสดงออกซึ่งความคิดเห็น วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนอกจากนั้นควรจัดให้มีปาฐกถา การเข้าชมสถานอื่น ๆ และควรจัดให้มีการสัมมนาเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอในระหว่างเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทุก ๆ ประเภทเท่าที่สามารถจะจัดทำได้

(๒) ข้อเสนอแนะให้เปิดประชุมเจ้าพนักงานเรือนจำ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความชำนาญ และอภิปรายปัญหาที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเรือนจำ

ภาคผนวก

ข้อเสนอแนะเรื่องเรือนจำเปิด และสถานฝึกอบรม

(Recommendations of open penal and correctional institutions)

ข้อเสนอแนะเรื่องเรือนจำเปิด และสถานฝึกอบรม (Recommendation on open penal and correctional institutions)

๑. ลักษณะเด่นของเรือนจำเปิด คือ ไม่มีรั้วหรือเครื่องมืองันการหลบหนี เช่น กำแพง กุญแจ ลูกกรงเหล็ก อาวุธ หรือสิ่งกีดขวางที่มั่นคงเป็นพิเศษอื่น ๆ มีแต่ระบบการที่ยึดหลักให้ผู้ต้องขังได้รักษาวินัยของตนเอง และสำนึกในความรับผิดชอบต่อหมู่คณะที่ตนอยู่ร่วมกัน ระบบนี้ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รู้จักใช้เสรีภาพที่ได้มอบให้โดยไม่เอาไปใช้ในทางที่ผิด ลักษณะดังกล่าวทำให้ขเรือนจำเปิดแตกต่างกับเรือนจำประเภทอื่น บางเรือนจำอาศัยหลักดำเนินการอย่างเดียวกัน แต่ก็ยังไม่แน่นอนว่าจะได้ผลสมความมุ่งหมาย

๒. ว่าโดยหลักการแล้ว เรือนจำเปิดควรเป็นหน่วยอิสระ อย่างไม่ขึ้นกับเรือนจำแบบอื่นใด ส่วนใดส่วนหนึ่งของเรือนจำแบบอื่น ๆ แล้วจัดเป็นเรือนจำเปิดก็ได้

๓. อาจส่งผู้ต้องขังไปยังเรือนจำเปิด ตั้งแต่ระยะแรกถูกพิพากษาลงโทษหรือต้องขังรับโทษหรือต้องคุมขังรับโทษอยู่ ณ เรือนจำแบบอื่นมาชั่วระยะหนึ่งแล้วก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ระบบการราชทัณฑ์ของแต่ละประเทศ

๔. หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้ต้องขังส่งเรือนจำเปิด ไม่ควรเจาะจงเลือกจากทัณฑสถานฝึกอบรมประเภทหรือแห่งหนึ่งแห่งใด ไม่ถือกำหนดโทษสั้นยาวเป็นเกณฑ์เท่านั้น แต่จะต้อพิจารณาถึงความเหมาะสมที่เขาจะอยู่เรือนจำเปิดได้หรือไม่ และการปรับตัวของเขาให้เข้ากับสังคมจะทำให้สำเร็จผลดีกว่าที่จะคุมขังเขาไว้ในเรือนจำอื่น การคัดเลือกผู้ต้องขังส่งไปเรือนจำเปิดนั้นควรดำเนินการตามหลักการตรวจสอบทางแพทย์ ทางจิตใจ และการสืบประวัติความเป็นอยู่ในทางสังคมเท่าที่สามารถจะทำได้

๕. ผู้ต้องขังคนใดไม่สามารถปรับตัวของเขาให้เข้ากับเรือนจำเปิดได้ หรือมีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออำนาจบังคับบัญชาอันชอบของเรือนจำ หรือประพฤติตนเลวต่อ

เพื่อนผู้ต้องขังด้วยกัน ควรย้ายไว้ เรือนจำแบบอื่นเสีย

๖. ความสำเร็จในการดำเนินการเรือนจำเปิดขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้โดยเฉพาะ

ก. ถ้าเรือนจำเปิดตั้งอยู่ในชนบท ก็ไม่ควรอยู่โดดเดี่ยวจนเป็นอุปสรรคขัดขวางวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเรือนจำ หรือเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานขาดความสะดวกในการดำรงชีวิตอย่างมาก

ข. ในทัศนะที่จะฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับเข้าสู่สังคมได้ โดยปกติ ควรให้เขาได้ทำงานชนิดที่จะเตรียมตัวเขาให้พร้อมจะเผชิญกับงานอันเกิดประโยชน์และได้ค่าจ้างจริง ๆ เมื่อพ้นโทษ แม้ว่าเกษตรกรรมจะเป็นงานได้ประโยชน์มาก ก็ควรจะให้มีโรงงานไว้สำหรับผู้ต้องขังได้ฝึกวิชาชีพในด้านอุตสาหกรรมด้วย

ค. หากมีวิธีการที่จะอบรมผู้ต้องขังให้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ด้วยความเชื่อถือไว้วางใจแล้ว การคัดเลือกเจ้าพนักงานเรือนจำเปิด ควรดำเนินการพิจารณาให้ได้คุณลักษณะสำคัญที่จะทำความมีกัณฐ์จักนิสสัยใจคอ และเข้าใจความต้องการพิเศษของผู้ต้องขังแต่ละคนเพื่อว่าเจ้าพนักงานจะได้ใช้ความสามารถชักจูงผู้ต้องขังให้มีคุณธรรมดี

ง. โดยเหตุผลอย่างเดียวกัน ผู้ต้องขังจะต้องมีจำนวนไม่เกินความสามารถของผู้บังคับบัญชาการเรือนจำ และเจ้าหน้าที่ชั้นสูงของเรือนจำเปิด จะทำความรู้จักมีกัณฐ์สนทนกันได้ทั่วถึง

จ. ในการปฏิบัติงานของเรือนจำเปิด จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมืออย่างแท้จริงจากประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ที่ตั้งบ้านเรือนอยู่รอบ ๆ บริเวณเรือนจำ เพื่อบรรล่วัตถุประสงค์นี้ จำเป็นจะต้องแถลงให้ประชาชนได้ทราบความมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการเรือนจำเปิดแต่ละแห่ง และความจริงที่ว่าระบบงานเรือนจำนี้ต้องอาศัยวิริยะอุตสาหะทางศีลธรรมของผู้ต้องขังอย่างอุกฤษฏ์ อนึ่งการสื่อสารประจำท้องถิ่นหรือของชาติอาจช่วยเหลืองานด้านนี้ได้เป็นอย่างดี

๗. เมื่อพิจารณาความเป็นอยู่ในส่างสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแต่ละประเทศแล้ว มีข้อสังเกตให้เป็นมคฺคเหตุในการใช้ระบบเรือนจำเปิดดังนี้

ก. ประเทศที่เพิ่งทดลองระบบเรือนจำเปิดในระยะแรก ควรเว้นการออกกฎข้อบังคับที่ตายตัวและละเอียดยิ่งไว้ล่วงหน้า (Rigid and detailed regulation in advance)

ข. ในระยะนี้สิ่งซึ่งทดลอง ควรอาศัยวิธีจัดการปฏิบัติงาน และวิธีดำเนินงานของประเทศที่ได้ประสบผลสำเร็จในด้านนี้ และกำลังก้าวหน้าต่อไปมาเป็นแนวทาง

๘. แม้ว่าเรือนจำเปิดจะเป็นงานที่เสี่ยงต่อการหลบหนีของผู้ต้องขัง และความเสียหายที่เกิดจากผู้ต้องขังติดต่อกับโลกภายนอกได้มากกว่าเรือนจำแบบอื่น ข้อเสียหายดังกล่าวก็ไม่พอกที่จะลบล้างคุณประโยชน์ที่เกิดจากเรือนจำเปิดอันมีอยู่ในระดับเหนือกว่าเรือนจำอื่น คุณประโยชน์มีดังนี้

ก. เรือนจำเปิดทำให้ผู้ต้องขังปรับตัวเข้ากับสังคมได้ง่ายกว่า และในขณะเดียวกันสุขภาพทางกายและจิตของผู้ต้องขังก็สมบูรณ์กว่า

ข. กฎข้อบังคับที่ยืดหยุ่นได้ในระบบเรือนจำเปิด แสดงให้เห็นความมีอิสระเสรีภายในกรอบระเบียบ ข้อบังคับ ความตึงเครียดของชีวิตเรือนจำ (Tension of prison life) จะเบาบางและระเบียบวินัยก็ดีขึ้น นอกจากนั้นเมื่อสิ่งกีดกันร่างกายหายสาบสูญและความสัมพันธ์ที่ก่อปฏิกิริยาความไว้วางใจอย่างยิ่งระหว่างผู้ต้องขังและเจ้าพนักงาน ได้โน้มน้าให้ผู้ต้องขังเกิดความปรารถนาอย่างจริงใจที่จะกลับตนเป็นพลเมืองดีต่อไป

ค. ความเป็นไปในเรือนจำเปิดมีสภาพละม้ายการดำรงชีวิตปกติมาก เช่น มีโอกาสติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ง่าย และผู้ต้องขังตระหนักแก่ใจดีว่าเขามิได้ถูกขังขังกวดขันในการติดต่อกับสังคมแต่ประการใด ในบางกรณีอาจจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เดินเล่นเป็นหมู่ แข่งขันกีฬา กับคณะบุคคลภายนอก แม้แต่ให้ลาไปบ้านได้ตามลำพัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อผู้ก่เกลียวสัมพันธ์กับครอบครัวให้กระชับไว้

ง. การปฏิบัติดังกล่าวแล้วในเรือนจำเปิดย่อมสิ้นค่าใช้จ่ายน้อยกว่าทัณฑสถานแบบอื่น โดยเฉพาะค่าปลูกสร้างอาคารก็ถูกกว่า และในการดำเนินงานกิจกรรมด้วยก็ยังมีรายได้สูง ถ้าจัดการเพาะปลูกให้ถูกหลักวิชาและชอบด้วยเหตุผล

๘. สรุปผลการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรม และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

ก. เห็นว่าเรือนจำเปิด เป็นขั้นสำคัญในการพัฒนาระบบเรือนจำปัจจุบัน และแสดงให้เห็นว่า เป็นวิธีหนึ่งที่น่าหลักการลงโทษที่เป็นรายบุคคล (Individualization of penalties) เพื่อให้ปรับคนเข้ากับสังคม (Social readjustment) มาใช้ปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จอย่างงดงาม

ข. เชื่อแน่ว่า ระบบเรือนจำเปิดจะมีส่วนลดความเสียหายหรือผลเสียของโทษจำคุกในระยะสั้นลง

ค. ดังนั้น ขอเสนอแนะให้ขยายการดำเนินงานเรือนจำเปิด โดยให้เพิ่มปริมาณห้องขังให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ภายในบังคับแห่งเงื่อนไขที่ได้เสนอมาก่อนแล้ว

ง. ขอเสนอแนะให้รวบรวมสถิติ โดยวิธีการศึกษาแบบติดตามผล (Follow-up study) เท่าที่จะทำได้ โดยอาศัยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาชีพอิสระ ซึ่งจะช่วยให้สามารถประเมินผลงานในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ (Recidivism) และการกลับตนเป็นพลเมืองดี เพื่อจะได้ทราบว่า การปรุงแต่งแก้ไขผู้ต้องขังในเรือนจำเปิดได้ผลเพียงใด

ประวัติผู้เขียน

นายภราดร ภคพัฒน์ เกิดที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๗
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขารัฐศาสตร์บัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๕๑๔